ԺԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3833 — 13/25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1898 — 10 ՃԻՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 1316 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

در علیده غلطه ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրգ
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն թղթադրոշմ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխանակ 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական բաժանորդագրութեան ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ԿԱՐԿՏՈՒՔԸ

Այս վերնագիրը խոստմնալից չէ ամենեւին, և զայն կրող յօդուածը արհամարհանքով մկկդի պիտի նետէի ես ալ տասը տարի առաջ, երբ օգտակար բաներու գեղեցկութեանը թափանցելու պատրաստուած չէր միտքս տակաւին։ Նոյն իսկ այսօր կը խոստովանիմ թէ գաղափարը իմ չէ։ Հայ վարժարանի մը տեսչուհւոյն կը վերաբերի այդ պատիւը, որ պատուիրեր է աշակերտուհիներուն՝ հին գուլպաներ բերել տունէն և կարկտել դպրոցին մէջ։

Տարօրինակ կերպով քանած եմ վարժարաններու մէջ բանուած հասարակ ձեռագործներու տեսքէն, որոնք ոչ բան կը սորվեցնեն տղուն և ոչ ալ բանի մը կը ծառայեն մէկուն, և այնքան զզուանք կը պատճառեն ինծի առանց արուեստի, առանց աշխատանքի, առանց արժէքի քուրջի կտորներէ ձեւացած այն խաղալիկները, զոր ապուշ նորաձեւութեան մը համեմատ պատերն ի վար կը կախեն, որ գուլպայ կարկտելու գաղափարը յառաջդիմութիւն մը երեւաց ինծի։ Մենք՝ ուլունքները և ժապաւէնները պաշտող թեթեւսոլիկ ժողովուրդ՝ երբ գուլպայ կարկտելու մենաշնորհը պառաւ մամիկներուն ձեռքէն յափշտակելով՝ զայն դպրոցներու մէջ կատարելագործել կը ջանանք, ապահով եմ որ յառաջդիմութեան ճամբան մտած ենք արդէն, մենք որ վարժուած ենք դպրոցականներուն բանել տալ՝ նողկալի գոյներու վրայ հրէշային ձեւերով ծաղիկներ ու թռչուններ, չնեղ տալ դիպուածով ձեռքերնիս անցած կտորներով թիթեռնիկներ, որոնք հովին փչումէն պիտի դունաթափին և փոշիին հիւլէներէն պիտի աւրուին, հովով ու փոշիով լեցընելով իրենցմով զբաղող գլուխներն ալ։ Թէ՞ղճ պզտիկ գլուխներ, որոնք կրնան շատ օգտակար բաներով լեցուիլ։ Վաղ զի ամէն մարդ իր կատարած գործին գաղափարովը կը տոգորուի։ Գուլպայ կարկտող աղջիկը իր աշխատանքով օգուտ մը արտադրելու գաղափարը պիտի տածէ մտքին մէջ, իսկ ծաղիկ շինողը՝ պերճանքի երազներով պիտի վերանայ։

Մ'հ, ցաւաք ու տափակ այդ գործերը ամէն մարդու համար չեն, պիտի մտածեն անշուշտ շատերը։ Բայց ընդհակառակը։ Ես կը մտածեմ թէ կարկտուքի մը մէջ շատ աւելի բանաստեղծութիւն կայ, քան թէ կանգուններով միօրինակ ժանեակ մը հիւսելուն մէջ։ Որովհետեւ կարկտուքին մէջ միշտ զանազանութիւն մը կայ ձեւի, ասեղներու և յարմարութեանց, որ արթուն կը պահէ խմացականութիւնը, մինչդեռ միւնոյն ժանեակը օրերով ու շաբաթներով կրկնելը միտքը ցամքեցնող գործ մըն է։ Գալով բարոյական կողմին՝ ժանեակը զարդ մըն է, իսկ կարկտանը պէտք մը։ Կեղծ ծաղիկ մը առ այաւերն զուարթ մէկուն նայուածքը կրնայ փայփայել, իսկ կարկտանը թերեւս կարգաւորութիւն մը ամրաք։ Ցեղոյ բուն կարկտանը այն չէ ինչ որ կը հայհոյեն մեր անճարակ կիները, խաչոր, ստուար լաթերը վրայէ վրայ կարելով։ Ես Աշման վարժուհիի մը քով կարկտուքի օրինակներ տեսած եմ, որոնց ասեղնագործութիւնը կը գերազանցէ ամէնէն նրբակերտ ժանեակները։ Ճարտար հիւսուածք մը ոստայնի մը պէս համաչափ, որուն հոծ ցանցին մէջ ասեղներուն երթեւեկը, առէջի և թելերի թելերուն ճշգրիտ յերիւրումը բուն կերպասին կը միանայ։ Ա՛լ կարկտան մը չէ ան, նիկա, կատարեալ շարունակութիւնն է, որով պահ մը առայժմակնկատած, մաշած ու ծուիկ ծուիկ եղած ճերմակեղէնները, նոր նոր դարձած կը միանան իրենց զոյգերուն։ Այն ջանասիրողի համար, որ ամէն բան դեղեցիկ ու կանոնաւոր տեսնել կ'ուզէ իր դարանին մէջ, ճշմարիտ հաճոյք մըն է ասիկա, և արժանի է գինքը խանդավառելու, ինչպէս ամէն բան որ գեղեցիկ է ու միանդամայն օգտակար։ Եւ տանտիկնոջ դարաններն են որ կը պատկերացնեն իրենց ներքին կեանքը, ու անոնք են որ շատ անգամ կ'ուղղեն իրենց այլերուն յաջողութիւնը կամ ձախողութիւնը։

Մտածողներ կ'ըլլան անշուշտ թէ կարկտուքի հաշիւը շատ ճշգիմ հաշիւ մըն է տան մը պիւտճէին մէջ։ Հակառակը չեմ ըներ։ միայն սա համոզումը ունիմ թէ կարկտան ընող կնիկը այնքան կրնայ հասկնալ և ճանչնալ աշխատանքին յարգը, որ ոչինչի մը համար դրամ չի վատներ, երբ հաշուէ թէ հինգ ղրուշի գուլպայ մը նորոգելու համար ժամեր զոհած է։

Իսկ անոնք որ կը կարծեն թէ ժամանակի կորուստ է աղջիկները սանակ շնչին բաներով զբաղեցնելը, չարաչար կը սխալին։ Ժամանակի կորուստը՝ խենդ ու խելառ վէպեր կարդալն է, ժամանակի կորուստը՝ օրը երեք ժամ հայլեին առջեւ անցընելն է, ժամանակի կորուստը՝ մեծ երեւակայութիւններով գլուխը չարչարելն է։ Ցեռոյ մեր աղջիկները այնքան պարապ ժամանակ ունին, որ զայն վատնել տալը խղճիս չի դպչիր իրենց տանը օգտակար ըլլալու համար։

Երբ ամէն մարդ՝ ընկերութեան կամ գէթ իր ընտանիքին օգտակար ըլլալու պարտքը ըմբռնել, կարկտուքը նուաստացուցիչ գործ մը չի նկատուիր։ Որովհետեւ ամէն բանին աղէկը ընելը ճարտարութեան ապացոյց մըն է, և գժբաղդաբար մեր մէջ ամէն բան ընող կայ, բայց աղէկը ընելու ճիգը հաղուագիւտ է։ Դէշ դաշնակ զարնողէ մը շատ աւելի բարձր է ինծի համար աղէկ գուլպայ կարկտող մը։ Մէկը իր արուեստին նախատինքն է, միւսը անոր պատիւը։

Միայն թէ այս գաղափարները լրագրի մը մէջ յօդուածներ հրատարակելով չէ որ կրնան տոգորուիլ գեղահաս սերունդին մտքին մէջ։ Մայրերուն վրայ ալ շատ յոյս չեմ դներ, որովհետեւ անոնք գժուար ու անշնորհ գործերու բաժինը իրենց կը պահեն, իրենց աղջիկներուն տալով դիւրին ու փայլուն պաշտօնները։ Շատ մը մայրական տկարութիւն և քիչ մըն ալ ագիտութիւն կայ ասոր մէջ։ Ուրեմն մեր վարժարաններէն կ'ակնկալենք այդ դերը, մեր աղջիկներուն միաքն ու սիրտը դարձնել սին բաներէ դէպի հաստատուն և լուրջ գործեր, որոնցմով կազմուի իրենց նկարագիրը՝ այնպէս ինչպէս կը բաղձանք տեսնել մեր ապագայ տանտիկիները, որոնց ձեռքը պիտի յանձնենք մեր ճակատագիրը։

ՍԻՊԻԼ

ՄՈՒՇԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Սարգիսոյ վանքի ծերունի վանահայր Տ. Յովհաննէս վարդապետ Մուրատեանը երկու օրէ ի վեր քաղաքս կը գտնուի, և կ'ըսուի թէ՝ եկած է Մանկանոցի մասին Հոգաբարձութեան հետ խորհրդակցութեամբ կարեւոր կարգադրութիւններ ընելու։ Տեսնենք թէ ե՞րբ պիտի յաջողին Մանկանոցը նախանձելի կամ գոհացուցիչ վիճակի մէջ դնելու։

—Պիթլիսի Միխոնարներուն հսկողութեամբ, ինչպէս յայտնի է, անցեալ տարի Մոկուք գեղին մէջ Մանկանոց մը բացուած էր և կը խնամուէր տեղւոյս բողոքական ազգայնոց պատ. քարոզչին տեսչութեանը ներքեւ։ Այս հաստատութիւնը կը պարունակէ 15ի չափ աղաք, որոնց նիւթական ու բարոյական մատակարարութիւնը յանձնուած է հանգուցեալ Յակոբ պատուելի Գարրիչեանի որդւոյն՝ Պ. Գարրիչեանի։ Արժանահաւատ տեղեկութիւններէ կ'իմանանք թէ այս փոքրիկ Մանկանոցը քիչ շատ հաւնոտ վիճակի մէջ կը գտնուի։

—Ինչպէս յայտնի է, Մշոյ կառավարչութեան պաշտօնը այժմ կը վարէ Մուսթաֆա Ըլիֆդը փաշա, որ ծանօթ էր արդէն այս կողմերուն՝ կինոմի մէջ ունեցած պաշտօնավարութեամբը։ Ն. Վսեմութիւն երկու անգամ պաշտօնավարած է կինոմ՝ իբրեւ կառավարիչ, և օգտակար ընծայած է իր պաշտօնը՝ հոն չնեղ տալով մկիսի մը, կառավարական ապարանք, և փոքրիկ ու կսկիծ չուկայ մը Արշնի մէջ, որ կառավարական կեդրոն նշանակուած էր։ Ժողովուրդը գոհ թողուցած էր իրմէ, և վստահ ենք թէ հոս ալ օգտակար պիտի ընծայէ իր պաշտօնը։

—Կինոմի կառավարիչ փաշան անցեալ շաբթու Պիթլիսէն հոս վերադառնալով, ուր գացած էր այցելութիւն տալու նորընտիր կուսակալին, մեկնեցաւ իր պաշտօնատեղին, կինոմ, իր հետեւորդներով։

—Զորս օր առաջ իր մահկանացուն կնքեց քաղքիս ազգայիններէն Դաւթ աղա Շարաֆեանը խոր սուգով համակելով իր ընտանիքն ու բարեկամները։ Հան գուցեալը 45-50 տարեկան էր։ Գաւառ. Ժողովին անդամակցած, երկար տարիներէ ի վեր կը վարէր թաղական և եկեղեցասութեան պաշտօնները, խնամքով ու հոգածութեամբ։ Հանգիստ կը մաղթենք իր հոգւոյն և մխիթարութիւն յաջողելի եղբօրը՝ Միքայէլ աղա Շարաֆեանի եւ պարագայիցը։

—Անձրեւները սկսեցին, հոկտեմբերը մօտեցաւ ցը մօտիկնալ ձմրան, ու ցորեան գինը նոյն կը մնայ, 8½-9-9½ դահեկանի։ տակաւին գիներու անկում մը չեղաւ ինչպէս կը կարծուէր։ Ց. Տ.

Մուշ, 30 Սեպտեմբեր

ՔՐՈՆԻԿ

ԶՄԵՌՆԱՄՈՒՏ.—ԽԵՂՃԻՒ ԹԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՄԷՋ.—ԹՈՎՄԱՍ ՖԱՅՍՈՒԼԵԱՆՑԻՆ ՈՒ ԻՐ ՎԵՐՋԻՆ ՓՈՓՈԽ.—ԿՈՐՈՒՄԱՆ ԽՒՐՆԱԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. — ՏԱՐԵԼԵՑ ՏՈՒԹ. ՍԷՐԳԻՆԷՆ ԷՖԷՆԴԻ ՄԱՀԸՆՈՒՆ.

Բերա իր ձմեռնային երեւոյթը կ'առնէ տակաւ տակաւ. գիւղերը կը պարպուին ու չոգենաւերը կը դադարկանան. փոչեւոց ու կէս մը ասպէ երեւոյթին տեղ, զոր կ'ընծայէր Շեւտակ ձանրանյունիսէն ի վեր, առանց անձրեւի խոնաւութիւն մը կայ օդին մէջ ու մայթերուն վրայ, տեղ տեղ, անցքը դժուարանալի ըլլալու աստիճան բազմութիւն մը, իրիկունները մանաւանդ։ Վաստրի ու Կղզիներու ամարանոցներէն դարձած են, շատեր աւելի զբօսանքի ու հանոյքի յիշատակներով քան առողջութեան նշաններով. ով կ'ըսէ արդէն թէ առողջութեան կը ծառայէ գիւղադնացութիւնը. սովորութիւն մըն է պարզապէս, հաճելի սովորութիւններուն պէս տարափոխիկ, որուն կը հետեւի ամէն մարդ որ տեղէն չարժելու կարողութիւն ունի... նիւթապէս. ու ահա նոր կեանք մըն է կը սկսի, պտոյտի, կերուխումի, զբօսանքի կեանք մը, որու միջոցին բնութիւնը կը հսկէ վրանիս,— բարեդութ մոր մը պէս որ զաւկին չանչութիւնները կը փոխարինէ անդգայութեամբ,—վայելքներու մէջ մխուած առողջութիւնը վերադարձնելով ծովին կաղդուումներովը, հովին զովութեամբը և գալարներուն ու պուրակներուն կենսատու բոյրերովը։ Աշխոյն վերջին հրապոյրներուն ու ձմրան առաջին ծարաւներուն միջին երկանաբդութենէն հասուն տարիքը թեւակոխող կնոջ մը փոխանցումի շրջանին — որպէ միջոցին գուարթութիւնը սաղարթատ բան մը կ'ուզենայ մնալ, — եթէ ձմրան մօտենալուն հետ գալուստն ալ չմոռնուր։ Կեանքի մէջ միայն, անդարձ է ինչ որ կերթայ կը կորսուի, երիտասարդութիւն, աշխոյժ ու բերկրանք, մինչ բնութիւնը կը վերադառնայ նորէն իր բոլոր հմայքներովը՝ մեռնողներուն համար։ Յաւիտենապէս խնդամոյ աղջիկն է ան, ցնծուն ու ժպտալից, որուն համար ծնողում մըն է ձիւնին սպիտակութիւնը ու փոխարինի խաւարչութիւնը, և կեանքի պարահանդէսին մէջ, մեծ-դադարին՝ զարնանամուտին՝ կը նեայ դիմակը ու նորէն երեւան կու գայ իր վարդ այտերովն ու խարտիշագեղ մազերովը, նոր նշանքներ սիրելու իր շուրջը։

Եւ ճիշդ պարահանդէսի մը պէս, անհետացողներէն անոնք միայն կը յիշուին վայելեան մը որոնք ուշագրաւ դարձած էին իրենց աշխոյժովը ու խարդեղովը. մեռածները, որ նրբանցքներուն երկայնութեամբ կամ սրահին անկիւնները, օթեւաններուն ստորոտը կծկուած մեռեր էին, իբրեւ պարզ հանդիսականներ, հեռաք մը չեն թողուր. ու պարապը շուտով կը լեցուի նորեկ բազմութեամբ մը։ Մեր հաւնոտ շրջանակին համար, ուշագրաւ դէմքերէն էր, գոնէ ատեն մը, Թոմաս Ֆայսուլեանեանն ալ որուն համար կը դրեն թէ մահամերձ է, Վառնա, հիւանդանոցի մը անկիւնը։

* * *

Հայ դերասաններուն վրայ ուանդաւոր յանկերգ մը դարձած ողբը թիչ հարկ անդամ մըն ալ կրկնել։ Գոց դիտէք ամենքդ։ Ինչ որ գրուեցաւ Դրեանդին նեկտամամբ՝ կրկնութիւնն էր Սիսակին համար գրուածին, եւ ինչ որ գրուի Ֆաուլեանեանին համար՝ նախատրոմբը պիտի ըլլայ ո՛վ գիտէ վաղը ո՛ր գժբաղդ արուեստագէտին համար գրուելիքին։ Քանի՞ հոգի մնացին արդէն, բեմին հաւատարիմ ու բեմական կեանքի առուգութեան մէջ. մէկիկ մէկիկ կ'երթան բոլոր հին վարպետները, իրենց հետ տանելով էջ մը հայ թատրոնի պատմութենէն որուն վրայ ոչ յարգ յիշատակութիւն մըն են միայն օրագիրներուն զրածները. ինչ գիտենք Ֆաուլեանեանի մասին. թէ տասնօրեայ ճարտար դերասան էր որուն համբաւը մարեցաւ աշխոյժին հետ, և քաղաքի քաղաքի թափառական՝ անցողակի յաջողուածքներու ու երկարատեւ ձախողուածքներու շարքի մը ծայրը, կ'իյնայ յոգնած ու լքուած։ Եւ ասկայն այդ կեանքը լեցուն էր շահեկան յիշատակներով, մանրամասներով, ուսումնասիրութիւններով հայ դերասանութեան։ Մեզքը մերն է, օրագրողներունը, որ ժամանակին չենք պատրաստեր ծանօթութիւններու հաւաքածոյ մը, ու ծանօթ դէմքի մը մահուան լուրին առջեւ՝ մեր անձնական յիշատակներու տակը ապրիւրին կը դիմենք։ Բայց կարգացողները —կամ՝ ընդունուած բանաձեւով՝ «ընթերցող հասարակութիւնը»— չպիտի մեղադրեին հայ խմբագիրները եթէ մոռէն գաղափար ունենային թէ ինչ արագ, բեռնաւորուած, տենդագին աշխատութիւն մըն է անոնց բաժինը, առանց դադարի, առանց նախապատրաստութեան միջոցի, որ վայրկեան մը պարապ չթողուր և վաղուանէն ետքինը մտածելու ժամանակը չ'ընծայեր։ Մրեւնոյն ժամուն, նոյն գրիչը, աշխարհիկ «դամբանական» պիտի ուրուագծէ դերասանուհիի մը ու տէրտէրի մը, հարանիք մը և յուղարկաւորութիւն մը եռեւեռ։ եռեւ պիտի նկարագրէ, մինչ Սակարանի ու Դիտարանի ցուցակները անողոք կը ցցուին դրատեղանին վրայ, փոյթ չէ թէ գօնսօլիտի մը երես տեսած չըլլայ և օդերեւութաբանութենէ այնքան միայն ախորժ զգայ որքան պարտկոցի մը երիսթադրծութենէ։ Ամէն ճաշակներուն ալ գոհացում պէտք է տայ, ինքը գժգոհ մնալով միշտ։

Ֆաուլեանեանէն կենսագրութիւն մը ունենալու փորձ մը փորձեր եմ. 1893ին էր կարծեմ։ Իր մահուան պատահակառութեանը համար չէր, կրնաք վստահ ըլլալ. ոչ ալ խմբագրական եռանդէ մղուած, կը խոստովանիմ։ Երկար ճանրարգութենէ մը կը գառնար. Սամսոն, Պրուտա, Էսթրէն, Ֆիլիպէ, տարիներով շրջուն դերասանութիւն ըրած էր, պզտիկ խումբերով մեծ խաղեր ներկայացնելու հնարագիտութեամբ. ռեբեռդուառը ու գրամը սպառած, Պոլիս կու գար, իր հին համբաւին վստահելով նորէն բեմ ելլելու։ Արեւելքի խմբագրատունը եկաւ ուր համակրանքով ընդունեցինք զինքը. ինծի վիճակեցաւ գրել իր թատերական ձեռնարկին վրայ և խնդրեցի որ իր բացակայ մնացած թուականներուն գործունէութեան ու նոյն իսկ Պոլսոյ մէջ անցուցած փայլուն շրջաններուն վրայ քանի մը ցօրեր հաղորդէ։

—Վաղն առաւու կը տանանք, ըսաւ։

Եւ իրաւ ալ, յաջորդ առաւուն, Արեւելքի նամակատուփէն կ'ելլէր՝ մահագրի մը, դաւառային թղթակցութեանց ու մանկավարժական յօդուածներու դէզի մը հետ խառն, ստուար նամակ մը զոր մասնաւոր հետաքրքրութեամբ բացի. Ֆաուլեանեանն «ինքնահենսագրութիւնն» էր. առաջին տպաւորութիւնս անախորժ եղաւ. կապար գրիչով գրուած էր ու աղտոտ գիրով մը. տասներեսէ էջ մը կար. երկրորդ տպաւորութիւն, երբ կարդալ սկսայ, յուսախաբութիւն։ Աւելի ապդաճիւղ մըն էր քան կենսագրութիւն, հօրը և մեծ հօրը անուններէն սկսուած. տարադարագ կը դարձնէի էջերը, հեռաքրքրական յիշատակութիւն մը գտնելու յոյսով. թուականներու շարքի մը կը յաջորդէր հասարակութեան ուղղելի կոչի մը ուրուագիրը,— Պատրիարքարանի կողմէ պանդուխտ քահանաներուն ձեռքը տրուած յանձնարարական նամակներուն ոճով բան մը։ Թէ՛դ Ֆաուլեանեան. օրուան հայը ճարելու շտապումին մէջ՝ չէր դիտցած ինչ ընելը, ինչ գրելը։ Մէկդի դրի ձեռագիրը և իր մասին գիտցածիս ու զգացածիս ներշնչումով քանի մը յօդուած գրեցի. յաջորդ օրերը, և որքան ատեն որ մնաց այստեղ, կը տեսնուէինք միշտ իրարու հետ. բայց փոխադարձաբար փոխանակութիւն ունեցանք բառ մը չփոխանակելու կոչակաւոր ինքնահենսագրութեանը վրայ որ դատապարտուած ձեռագիրներու կոյտին մէջ գնաց կորսուեցաւ։ Այսօր, եթէ հնար ըլլար գտնել զայն, անփոփոխ կը հրատարակէինք, իբրեւ իր մէկ յիշատակը։

* * *

Իր վերերեւումին համար ընտրած խաղն էր Բարիզու ճնավանառը, այն պատայոյզ ու հեռաքրքրաշարժ հին ռատմը որուն մէջ փայլած էր տասնօր. գժուարաքանի մը դերասան ու դերասանուհի մը ճարեց որոնց միացուց խումբ մը անվարժ երիտասարդներ. բայց թատրոն չէր գտներ. վերջապէս համակերպեցաւ Թագսիմի պարտէզին գեղջկական պզտիկ բեմովը գոհանալու։ Եղանակը նպաստաւոր էր բարեբաղդապէս. գարնան մէջ էինք. բաւական բազմութիւն հաւաքուեցաւ այն դիտելը. ոչ նուազածութիւն կար, ոչ կառնուաւոր նատարան. լապտերներու աղօտ լոյսին տակ, խարխուլ սթոռներու վրայ նստանք խառն ի խուռն. սնոնկացած մարդու մը խանութին մէջ կ'ելեւակայէինք ինքզինքիս. անկումը, չքաւորութիւնը առաջին վայրկեանէն աչքի կը զարնէին. վերջապէս բացուեցաւ վարագոյրը, քանի մը անգամ պարարը խլուելի եաքը. կարծես կը գժկամակէր վեր ելլելու և իրաւունք ուներ։ Ֆաուլեանեանը կորանցուցած չէր իր արուեստը. հին դերասանն էր մէջտ. բայց կորովը կը պակսէր. յիսդ իր դէմ, իր քովը խօսակից ունէր պատառոց մարդոց խումբ մը որոնք առաջին անգամ բեմ կ'ելլէին. այդ տգեղ շրջանակին մէջ ինքն ալ կը տարառնար։

Խաղն ելեթը յուզիչ էր, բայց մենք քանի մը բարեկամներ, կը յուզուէինք դերասանապետին ջղաձգական ձիգերէն, որոնք սպառող բան մը ունէին իրենց մէջ։ Ու կը յիշէի հին Ֆաուլեանեանը զոր տղայութեանս՝ հիացումով տեսեր էի Օրթագեղի թատրոնը, այն թուականին ուր առաջին անգամ արուեստով դերասան մը կ'ընդունուէր հոն, Բարեսէր ընկերութեան խումբին մէջ։ Թատրոնէն դուրս ալ ուշադրութիւն դրուած էր իր երեւումը և հետաքրքրութեամբ դիտերենք փողոցին մէջ՝ սեւ երկար մազերով, պերերը ածիած, սիգեցեր գլխարկով, մաքուր հագուած, բարեձեւ ու կրթուած երիտասարդը որ կ'ուզէր իր մանկամարդ կնոջը հետ։ Եղբէն միայն եկան Սդամեանը, Դրեանցը, Սիսակը և ուրիշներ։ Ֆաուլեանեանը մասնաւորապէս կը հաւնուէր իր դէմքին ու կերպարանքին ճարտար ձեւափոխումներովը. հաւատարակէս կը յաջողէր փոփուկ, սիրտ յուզող դերերուն ու դաժան, հակառակորդի դերերուն մէջ. Կոյրին զաւակը առանձին կը լացնէր նոյն հանդիսականները որոնք ատելութիւն մը կը զգային իրեն դէմ երբ Լիւիրեձիա Պորճիային կամ Նելի ասարակին մէջ կ'երեւար։ Բայց գնահատումը անսահման էր ու ծափերը անվերջ։ Այդ օրերու Բարիզի Հնավանառին քով 93ինը, վերջինը, կմախք մը, տառեր մըն էր միայն։ Ինքն ալ հակցաւ թէ չպիտի կրնար վերականգնիլ, առանց կանոնաւոր խումբ մը ունենալու իր հետ կամ կեցած խումբի մը ընկերակցելու. ոչ մէկը կրցաւ իրականացնել ոչ միւսը իր փափագներուն։ Տարի մը հոգիս մնաց Պոլիս, պատահական ներկայացումներ տալով քանի մը թաղերու մէջ, անօթի չմնալու համար միայն։ Ու եկաւ դնաց, յուսահատ։ Վերջին փորձը ու վերջին մեկնումն էր։

* * *

Մահ մը, որուն համար կենսագրութիւն փնտռելու պէտք չունինք, Տաքթոր Սերվիշէնի մահն է, որուն տարելիցը կատարուեցաւ այս կիրակի, Բերայի եկեղեցին։ Ոչ մէկը, մեր հայ բժիշկներէն, եկած էր յարգանք մը ընծայելու իրենց պատկառելի նահապետ յիշատակին. օտարազգի մը միայն նշմարուեցաւ, Տէլլա Սուտա Ֆայիզ փաշան, որ երկիւղածօրէն ներկայ գտնուեցաւ պատարագին ու հոգեհանդիսին։ Ժողովրդեան բազմութիւնը շատ էր սակայն, երկու սեռէ, որոնց վրայ խորապէս ազդեց պատրիարքական քարոզը, երկրորդ դամբանական մը արժանաւոր։ Եւ ազգին բոլոր դասակարգերը, հեռուէն կամ մօտէն, լսելով այս արարողութեան կատարումը, անխարը զգացին անշուշտ նոյն համակիր ցաւը զոր ունեցած էին 1897 հոկտեմբերի ըսկիզբը, երբ պատուելի Տաքթորը աւանդեց հոգին։ Ցիտուն՝ բայց համեստ, տարիներու բեռան տակ կքած՝ բայց միշտ ուշադիր հետեւող մը հանրային կեանքին, հին վարիչ մը ու աշխատող մը Պատրիարքարանի ժողովներուն, յարգուած անձնաւորութեան մը անունը թողուց Սէրվիչէն էֆէնտին։ Բժշկութիւնը սկիզբի չէր դարձուցած զինքը, և հակառակ իր դիրքին ու հմտութեան՝ միշտ հին պարզ մարդու և աշխոյժ ծերունիի դէմքն էր զոր կը նշմարէինք հեռուէն, երբ ատաղն կանուխ, խաղաղունչ ձմեռներն իսկ գ'անցնելը կ'երթար կամուրջէն, թէև իր կեանքի ձմեռուան ծայրը հասած։ Նոր սերունդը պանտահս չեղաւ անոր գործունէութեանը զոյց կը մեծարէր ու կը սիրեր զայն իբրեւ տիպար մը ուղղամիտ, պարտասանաշէ և աշխատասէր Հայու։ Առանց անոր երբեմնի տաքսրտ հոգածութիւններուն իսկ, այս երեք յատկութիւնները միայն պիտի բաւէին մեր ամէնուս սրտին մէջտեղ մը տալու պատկառելի բժշկին մաքուր յիշատակին։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԱՄՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՏԻԱՐԲԷՔԻՐ, 30 Սեպտ.

Ամուսնական զուլալ սէրը կարծես սլ փաթեր գացեր է մեր շատ մը բնտանեկան յարկերէն. անոր տեղ բոյն դրած է պղտոր սէրը՝ իր պղտոր արարքներով։ Այսօր մէկ ուեղի գժատած ամուսիններ կը գտնուին ամէնէն փոքրիկ գիւղերու մէջ անգամ. իսկ քաղաքներու մէջ, ծէր ու ճոթ չի կայ, անոնց հաշիւը կորած է։ Ամէն օր, եկեղեցիին բակը, Առաջնորդարանի պատին տակ, քով քովի շարուած են շատ մը կնիկ-արմատներ և էրիկմարդեր, ամէնքն ամուսնական զրժտութիւններու համար բողոքով։ Կը ծեծեն Առաջնորդարանին դուռը. ճար, դեղ ու դարման կ'ուզեն իրենց տատնին ցաւին ու հալին։ Առաջնորդարանը, կը խրատէ, կը յորդորէ, և երբեմն ալ անատաները կը պատժէ. ու այսպէսով ճամբու կը դնէ զանոնք հեռացնելով իր դրախէն։ Բայց ինչ կ'ըսէք, գործը տանելով չի վերջանար, խնդիրը նոյնն է,—վէճերը շարունակ են ու գանգատներն ալ անվերջ։

Իրաւ որ, դանգատողներէն շատերը անհիմն արտուղներով է որ կը ճանճրացնեն Առաջնորդարանը, բայց շատեր ալ կան որ, յաւերներն խորունկ է, և դանգատներն ալ կարծուածէն աւելի բանաւոր. գոնէ այսպիսիներուն համար, կարգադրութիւն մը, տնօրինութիւն մը հարկաւոր է։ Այսօր գաւառական անկիւններու մէջ կը գտնուին այնպիսի գժատուած ամուսիններ որ, իրարու հետ մէկտեղ, մէկ բարձի վրայ ապրիլը, չրեմ գժուար, այլ բոլորովին անկարելի է. ատոնք չպիտի մեղադրէինք իրենց ճանճրալի և միօրինակ տրտունջներուն համար, եթէ քիչ մը մտէն տեղեակ ըլլայինք անոնց դառն ցաւերուն։ «Զոր Աստուած զուգեաց մարդ մի՝ մեկնեսցէ» բանաձեւը կարծեմ ամէնուն համար չէ, և պէտք չէ ալ ըլլայ։ Իրաւ, թէ և մարդ չի մեկներ զիրենք, բայց վերջէն իրենք իրենց գլխուն կը մեկնին իրարմէ։

Շուրջս գտնուող գժատուած ամուսիներէն շատերը կը ճանչնամ գժբաղդաբար. առայժմ անոնցմէ մինակ երկու պատմութիւն ընեմ հոս։

Ա. Ասկի տասը տարի առաջ, Խան գաւառակի Սաղուսն գեղէն Վարդան անունով երիտասարդ մը կ'ամուսնանայ Սառուսն աղջկան մը հետ։ Այս նորապսակ ամբոյ երկու տարի սիրով ու խաղաղութեամբ կ'ապրի իրարու հետ. յետոյ, գժատութիւնը կը սկսի, ա՛լ սէրը տեղի կու տայ ատելութեան, և ընտանեկան անդորրութիւնը՝ գժատութեան. երկու տարի ալ այսպէս շարունակուելով վերջապէս կը բաժնուին իրարմէ. իւրաքանչիւրը իր հաշուոյն գործելով... կինը Խնանի մէջ, էրիկն ալ Սլիվանի մէջ։ Այսպէս վեց տարի բաժնուած մնալով՝ կինը—Սառուսն—քանի մը անգամ կը դիմէ Մշոյ Առաջնորդարանը, Վարդան վարդապետ Ցակոբեանին և կ'ըսէ. «Տէր էրիկս և կամ թէ կրկին ամուսնութեան հրաման մը»։ Վարդան վարդապետ ոչ մէկ կերպով գոհացում կու տայ իրեն դիմող կնոջ փափագին։ Կ'անցնին օրեր և ժամանակներ։ Այս տարի դիպուածը այնպէս բերաւ որ, թէ՛ էրիկը և թէ՛ կինը, երկուքը մէկտեղ, Տիարպէքիր գտնուեցան, դատարանին ներկայացուցին Եպիսկոպ Վարդապետին։ Հայր Սուրբը հոս ամէն միջոց ձեռք առնելով հաշիւ յաջողեցաւ ամուսնան մը չաւ գլիրենք իրարու քով ապրեցնել։ Անկէ վերջ նորէն գժատութիւն, նորէն բաժանում։ Վերջապէս անցեալ օր ոստոյդ ապրիլի խմացանք որ խնդիրը ինքնին կարգադրուած ու վերջացած է. կինը դացեր չրջակայ գաւառները, արդէն կնկիսով էրիկ մը առեր նստեր է, էրիկն ալ—Վարդանը—իրեն համար ուրիշ կնիկ մը գտնելու ետեւէն է։

Բ. Ասիկ երկու տարի առաջ, Գուլբ գաւառակի Էչուբ գեղէն կիրօ անունով 45—50 տարեկան մարդ մը, իրեն կնութեան կ'ուզէ առնել Խանի Սաղտուն գեղէն Աննօ անունով 18 տարեկան մանկամարդ այրի մը։ Աննօն առաջին անգամ կերոյին չէ հաւնիր, սակայն Կիրօն, իր տէրտէր եղբօր միջոցաւ բուղբեր կ'ընէ և կնոջ սէրը կը տարցնէ իր վրան. այնպէս որ, կինը՝ հակառակ իր գեղին ու ծնողքի կամքին՝ ձուլի ու բուքի տակն իր ուրքով կ'երթայ Կերոյինոքով։ Պակուելնէն վերջ հապա հինգ օր իրարու քով կը մնան չեն մնար, Կերօն կը թողու կինը և իր տղերութեան հանմատ կու գայ Տէրպէքիր մշակութիւն ընելու. կինն ալ մինակ անմիջապէս կ'ելլէ կու գայ իր հօրը տունը, խապա չվերադառնալու պայմանով։ Հիմայ, առաջնորդով, տէրտէրով, մեծով ու պզտիկով, ինչ կ'ընեն ու չեն ըներ, այս կինը չեն կրնար համոզել ու վերադարձնել իր էրիկին քով. «Զիս մարթէք, քերթէք», ու սպանէք չպիտի երթամ այն մարդուն քով», կ'ըսէ ու կը մնայ։ Զերթալու համար ինքզինք խեղդելու փորձեր ալ բրած է, քանի մը անգամ։

Գաւառներու մէջ, ամուսնութիւններէն շատերը կը կատարուին բնութեան օրէնքներուն հակառակ, որովհետև կու գան այս տեսակ գժտութիւններ, և զանազան չարիքներ։ Թէչ չէրլար, եթէ այս մասին քիչ մը լուրջ ուշադրութիւն դարձընեն մեր ծնողքներն ու տէրտէրները։ Բնութիւնը չի սրդադրիր. անիկա գիտէ իր ընելիքը։

Մ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

Տիարպէքիր 30 Սեպտ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Բոլոթիւնը հոկտ. 23 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ մեկնելու պատրաստ գտնուող անգլիական բոլոր մարտանաւերը հրաման ստացան իրենց նաւազներու թիւը կանոնական քանակութեան վերածելու։ Զորս թորպիլահածներու վերաշինութեան համար տրուած հրահանգները ետ առնուեր են։

—Շաբաթուն նոյն թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի ծովային նախարարին հրամանաւ բազմաթիւ ծովային զինուորներ երկի Շէրբուր հասեր են։

—Հավասի հրատարակած մէկ զեկոյցը կը հերքէ վերջին լուրերը Ֆրանսայի ու Անգլիոյ յարաբերութեանց և Ֆրանսայի զինուորական նաւահանգիստներուն մէջ ձեռք առնուած պատասխանը միջոցներու մասին։

ԶԻՆԸՆԿՆՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Լորտ Բոզպէրի վերջերս բանախօսութիւն մը ընելով գաւեց Զարին Լանգերը ընդհանուր զինընկնցութեան համար։ Անգլիոյ նախարդ նախարարապետը կարծիք յայտնեց թէ ընդհանուր զինընկնցութեան առաջարկութիւնը, առանց իրականի յատակաձեւի մը, չի կրնար դրական արդիւնք մը տալ։

—Բարիզի թերթ մը կ'ըսէ թէ ընդհանուր զինընկնցութեան դեսպանախորհուրդը մարտ ամսուն պիտի գումարի Պէրնի կամ Պրիւսէլի մէջ։

—Կ'ըսուի թէ կոմս Մուրավիէվ Պրիւսէլ պիտի երթայ ներկայանալու Պէլճիքայի թագաւորին և անոր հաղորդելու զինընկնցութեան դեսպանախորհուրդը Պրիւսէլի մէջ գումարելու համար։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Վոլֆ գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ Բիսա-Զէուլի կառավարիչը Պ. Իւլէնհալ հիւանդանալով՝ Ակուսքա Կայսրուհի գրահաւորը զայն ճարան տարեր է. Տիւբ հազարապետը կառավարիչ կարգուեր է։

—Բարիզէն հինգշաբթի թուով կը հեռագրեն թէ Պ. Տէլքասէ նոյն օրուան նախարարաց Խորհուրդին մէջ Բէլքինի Ֆրանսական դեսպանէն հասած հեռագիր մը կարդացեր է, որ կ'իմացնէ թէ Բաքլունկի խուժանը Փրանսայի միսիոնարներու շէնքին վրայ յարձակելով ոչնչացուցիչ կաթոլիկներ և շինցիներ սպաններ և այրեր է։ Ֆրանսական դեսպանը խիստ կերպով անմիջական գոհացում և հատուցում պահանջեր է։ Արտարին գործոց պաշտօնատան մէջ յայտարարեր է որ Ֆրանսական կառավարութիւնը մուելի խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ եթէ Զինաստան վերջապէս չարձակուիլ միսիոնարներուն դեմը։

—Հոնկ Քոնկէ Ռիւթէրի կը հեռագրեն թէ Սուենոյի կառավարչին խնդրանքին վրայ Քանթոնէն զօրք դրկուած է հոն, գաւառակին մէջ տարածուող կամ խռովութիւն հանող ամբոխը ցրուելու համար։ Սուենոն բրիտանական Քաւլոնի անմիջակից հիւսիսային կողմը կը գտնուի եւ հեռաւորար անգլիական ստացուածքները գտնդի մէջ ըլլալ կը կարծուին։

—Զինական երկթուղիներու մասին Անգլիա և Գերմանիա համաձայներ են։ Համայուկիսեն Քարեսբօնտենքեն կ'ըսէ թէ Անգլիոյ փափաքին համեմատ կ'ընուած է այդ համաձայնութիւնը։ Անգլիա կը տրահի ամբողջ Եանկ-Զէկի հովիտը և Գերմանիա Շանթունկ գաւառը, ինչպէս նաև Դեղին գետը։ Երկու ազգութիւնները հաւասարապէս ընդունած են Թիէն-Զին և Զինկ-Բեանկ դիծը հիւսիսէն և հարաւէն։

—Քեօլնիսէ Զայթունկ Ռուսիոյ Նուռ-Զուանկը դրաւելուն առթիւ կը գրէ թէ առաջին անգամն է որ Եւրոպական կառավարութիւն մը կը համաձայնի այդպէս ազգի յայտնի զեղծել Զինու կայսրութեան ամբողջութիւնը պահելու սկզբունքը և երբ գործերուն ընթացքը լաւ քննուի յատակ կ'երեւայ որ Ռուսիա անմասն չէ Բէյքինի մէջ վերջերս անցած դարձածներուն։ Նուռ-Զուանկի դրաւումը նոր ասպարէզ մը կը բանայ։ Զինու մէջ երկիր մը իւրացնելու համար քիչ մը յանդգնութիւն կը բաւէ եւրոպական տէրութեան մը։

—Շանկայէ Թայմզի կը հեռագրեն թէ Իթօ մարքիզը Զանկ-Զիթունկի կառավարիչին հետ տեսնուելի յետոյ Լիու փոխարքային այցելութիւն տուեր է։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Նաւային պատրաստութիւնները Թուլոնի մէջ թէպէտ պաշտօնապէս կը հերքուին, բայց շարժումը սկսեր է երեւայ, ինչպէս նաև Պրէսթի մէջ։

ՌՈՒՍԻՈՅ Երեսփոխան, պատերազմական և արտաքին գործոց նախարարներուն յաջորդաբար Բարիզ երթալուն վրայ Թայմզի թղթակից Պ. որ Պրոմիճ կը գրէ. «Եւրոպական նախարար Պ. Վիթէի այցելութեան նպատակն էր փոխադարձութիւն մը կնքելու հաւանականութիւնը ուսումնասիրել, բայց ամենեին քաջալերիչ տպաւորութիւն մը չյաջողեցաւ տանել։ Կ'ըսուի որ եթէ նախարարը փութկոտ և յախուռն կերպով չգործէր, յաջողութիւնը հաւանական էր։ Պատերազմական նախարար Քուրոպաթքին զօրավարին այցելութեան նպատակն էր քննել բանակին զէմ մղուած վերջին պայքարին ազդեցութիւնը, և զինուորական տեսակէտով ամենեին վրդովիչ հակազդեցութիւն մը չնշմարեց։ Վերջապէս Մուրավիէվ կոմս Պրիսոնի դահլիճին տեւականութեան վրայ կասկածիք մը զոյացնելու, մանաւանդ Պ. Տէլքասէն անձնապէս ճանչնալու և Ֆաշոդայի խնդրին նկատմամբ անկիւ-ֆրանսական վէճը մտէն ուսումնասիրելու համար Բարիզ գացած է և համոզուած է որ դիւանագիտական խրատի մը հաւանականութիւն չկայ։»

ՇԻԼԻԻ նախարարութիւնը հրաժարեր է։

ՕՐԼԷԱՆԻ դուքսը Մարիէնպատ ժամաներ և Մէթերնիխի իշխանուհին հիւր եղեր է։

ՖՐԱՆՑ-ԵՌԶԷՖ կայսրը Բէլճայէ մեկնելէ առաջ իր ներկայութեանը ընդունեց Բէլճայի քաղաքագետը։ Կայսրը ունկնդրութեան պաշտօնական հանդամանք մը տալու համար մարէշալի համազգեստ կը կրէր։

ԼԱՑՊԱՅԻ մէջ առնտիկիներու պատրաստութեան համար վարժարան մը բացուեր է կառավարութեան նախաձեռնութեամբ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ Երեսփ. ժողովը անցեալ հինգշաբթի օրուան նստին մէջ առժամանակեայ եղմացոյցինվիճաբանութիւններով զբաղեցաւ, որոնք առաջին ընթերցումին վերջը սկսան։ Նիստին սկիզբը երեսփոխան Պ. Ֆերտեանդիկ ապերազիր մը ներկայացուց Լայպզիկի մէջ սպանուն հայ մարարան մը հիմնելու համար։

ՀՈՌՄԷ կ'իմացնեն թէ Վատիկանի կողմէ մօտ օրերս յայտարարութիւն մը պիտի հրատարակուի կաթոլիկներու պաշտպանութեան խնդիրին վրայ, որուն մէջ Գերմանիոյ նպատակը կերպով պիտի խօսուի։ Բրուսիոյ նոր դեսպանը Պապին մօտ, Պ. Ֆոն Ռոթենհան, կայսեր վերադարձէն յետոյ Վատիկան պիտի երթայ։ Ouksrվարok Բolսանio կը գրէ թէ Պապին ըրած յայտնութեան համեմատ՝ նոյն խնդիրը երկար ատենէ ի վեր դիտութիւն ունի եղեր։ Բայց Գերմանիոյ մէկ փոքր մասը և կայսրը կ'ուզեն Պապը դժգոհ թողուլ նորութեան հանդամանք մը տալով խնդրին, սակայն Լէոն ԺԳ. յոյս յայտնած է որ նոր դեսպանին ժամանումէն յետոյ ապահովապէս խնդիրը պարզուելով պիտի կարգադրուի։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ Երեսփ. ժողովոյ չարաթ օրուան նիստին մէջ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը խոսփանեց պետական պայմանագրութեան վիճաբանութիւնները, խանգարելով և անոնց յետաձգումը առաջարկելով։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ կայսրը չարաթ իրիկուն Բէլճայ գնաց։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ.— Մանիլայէն կը հեռագրեն թէ Ակուինալդոյ պարտաւորեր է իր տեղակալներէն Բիօ Բիլարը հեռանալ Բաքոյէն որ Մանիլայի վերջին արուարձանն է ապստամբներուն կողմէ զբաւուած։ Ակուինալդոյ միանգամայն ասպիճանազուրկ բրեր և ձերբակալել տուեր է Բիօ Բիլարը որ հակամիրիկեան կուսակցութեան պետն է։ Ամերիկացիները հոկտեմբեր 25ին (այսօր) պիտի ամրողջացնեն Մանիլայի գրաւումը։ Արդէն Քաւիթէի տիրած են Կղզիին մեծագոյն մասերը ապստամբներու ձեռքը կը գտնուին, զանազան մասերու բաժնուած, որոնք չեն ճանչնար Ակուինալդոյի կողմէ Մալոլոսի մէջ հաստատուած կառավարութիւնը։ Հիւսիսային գաւառներուն մէջ, բընիկներու պեսք, Մաքսալուսա, բացարձակապէս ապստամբած է Ակուինալդոյի դէմ, որ այս պատճառաւ չի կրնար անցգրիր տալ կղզիին ներսերուն համար։

—Բրինձի հունձքը, որ բնիկներուն գլխաւոր սնունդն է, շատ դէշ է։ Այս պարագան ալ ծանր վրդովումներու տեղի կու տայ։

—Փիլիպինեանց նաւահանգիստներու տեղական իշխանութիւնները ըստ արժէքին հարիւրին հինգ կ'առնեն տաբիրիկեան դրոշ պարգած նաւերու բեռերէն և հարիւրին 20՝ նաւագրչեքէն։

—Ծովակալ Տիւէյ գեկտ. Մ. Նահանգները պիտի գանայ, եթէ խառնաշփոթութիւն մը չծագի Փիլիպինեաններու մէջ։

—Սպանիոյ նախարարները համաձայնեցան երեսփոխանաց ընդհանուր դիմերուն վրայ։

Պ. ՏԷ ԲՐԷՍԱՆԷՍ, որ անցեալ հինգշաբթի ներկայացաւ Պատուոյ Լեգիոնի Խորհուրդին, առաջուընէ նամակ մը զրրկած էր՝ զինքը հարցաքննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովի նախագահին։ Պ. որ Բրէսանսէ կը մերժէ յանձնաժողովին ձեռնհասութիւնը, որովհետև կատարեալ հրաժարական տուած է. յետոյ կը պարզէ այն պատճառները զորս տուած պիտի բերէր, եթէ տակաւին Պատուոյ Լեգիոնի տասիճանաւորներուն մէջ դասնէր։ Պ. որ Բրէսանսէ կը հարցնէ թէ ո՞ւր է այն օրէնքը որուն համաձայն զինքը հարցաքննութեան կենթարկեն. կը մերժէ իրեն վերադրուածները թէ՝ անոնց անտասուդութիւնը հաստատելով և թէ՝ հերքելով անոնց մեղադրելի հանգամանքը։ Վերջապէս կ'ըսէ թէ իր պատիւը չի կրնար այս կարգի դատաստանի մը ենթարկուիլ։

ՊԵՐԼԻՆԻ թերթ մը կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ մայրաքաղաքին մէջ Ռուսիոյ եւմատական նախարար Պ. Վիթէի հետ բանակցութիւն չէ կատարուած փոխադարձութեան մը համար։

ԲՐՈՒՍԻՈՅ Ներքին գործոց նախարարը մեծ քաղաքներու քաղաքապետներուն շրջաբերական մը զրկելով հրաւիրեց որ ոստիկաններու թիւին յաւելումը առաջարկեն, իւրաքանչիւր 780 բնակիչի մէկ ոստիկան տալու պայմանաւ։ Այդ հաշուով մեծ քաղաքներու մէջ ոստիկաններու թիւը պիտի կրկնապատկուի։

—Բրուսիոյ գերագոյն դատարանին մէկ վճիռը մեծ ազմուկ պիտի հանէ և ծանր հետեւանքներ պիտի ունենայ ընկերակցութիւններու համար, նոյն իսկ քաղաքական հանդամանք չունեցողներուն։ Դատարանը որոշած է որ զանիական բարեկամական ընկերակցութիւնները միջոց քաղաքական հանդամանք մը ունին, քանի որ գերման տարրերը կը վանեն և միւս կողմէ զանիական լեզուին ծաւալումը կը նպաստաւորեն, ինչպէս նաև կ'արգիլեն ցեղերու ձուլումը և տահմանակից գաւառներու գերմանացումը։ Բրուսիոյ կառավարութիւնը այս վճիռն օգտաւ պիտի քաղէ հարուածելու լեհական բազմաթիւ ընկերութիւններ որոնց քարոզութիւնները անհանգիստ են իրեն։

ԾԱՑՐՍՅԵՂՆԵՐԸ.— Պապը նոր շրջաբերական մը պիտի հանէ մտաբերս։ Լէոն ԺԳ. այդ գրով կը յորդորէ Կաթոլիկները հեռու կենալ գաղտնի ընկերութիւններէ կամ ծայրայեղականներէ որոնք գիրենք դէշ ճամբու մը առաջնորդելի դատ ուրիշ բանի չեն ծառայեր։ Պապը, չկրնալով իր ներկայացուցիչներուն միջոցաւ մասնակցել այն դեսպանախորհուրդին որ ծայրայեղներու դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներուն համար պիտի գումարի, կ'ուզէ իր ձայնը լսելի ընել տալ այս միջոցաւ բոլոր ժողովուրդները շահագրգռող խնդրի մը մէջ։ Լէոն ԺԳ. ցոյց կու տայ այն վտանգը որուն պիտի ենթարկին ժողովուրդները եթէ կրօնքին սիգբուն բնելին չեղին։

ԽԻՎԱՅԻ Խանին կողմէ Թուրքիստանի նոր կուսակալին բարի գալուստ մաղթելու համար զրկուած պատուիրակութիւնը վերջերս Թաշքէնտ հասաւ և ընդունուեցաւ զօրավար Տուխտոմբոյի կողմէ։ Պատուիրակութեան պետն է Խանին որդին ու գահաժառանգը Առիէնթարա-Թիուրիա, և նախարարապետ Մուհամմէտ-Տիմոնդէյի։ Ընդունելութեան միջոցին գահաժառանգ իշխանը կը կրէր Ս. Սթանիսլաս պատուանշանի Ա. տասիճանը՝ իր արիւնեան ոսկեճամուկ հագուստին վրայ։ Նախարարապետն ալ ռուսական հեծելազօրքերու գնդապետի համազգեստ հագած էր։ Առիէնթարա-Թիուրիա կուսակալին յանձնելով Խանին նամակը, բաւ. «Թառամորդ դար մը անցած է այն օրէն ի վեր որ Խիվայի խանութիւնը անցաւ Ռուսիոյ մեծագոյն վեհապետին հովանիին տակ։ Խանութեան կառավարութիւնը և ժողովուրդը մեծապէս կը գնահատեն այդ թուականէն ետքը երկրին մէջ պարող կատարեալ ապահովութիւնը, և հաստատապէս համոզուած են թէ այդ ապահովութիւնը, որ ժողովուրդին ինչքը ու աշխատութիւնը կ'երաշխաւորէ, դրաւականը պիտի ըլլայ մեծարանքներ ու առեւտրի ալագաց զարգացման։ Հայրս, Խիվայի խանը, հրամայեց ինձի ազաչել Ձեր Վսեմութեան որ հանի Ն. Վեհափառութեան գահուն ոտքերուն տակ դնել ամբողջ Խիվայի երախտագիտութեան և հպատակութեան հաւատարիմ։ Զօրավար Տուխտոմբոյ ի պատասխանի նամակ մը յանձնեց իշխանին, որ կը ծանուցանէ Խիվայի խանին թէ իր որդւոյն ըսած խօսքերը հեռագրով պիտի հաղորդէ Նիքոլա կայսեր։

ԲՈՐԹ-ՍԷԹՈՒՐԻ մէջ Ռուսիա ունի 40,000 զինուոր և բազմաթիւ թնդանօթ։

ԱՐԺԱՆԹԻՆ ԵՒ ԱԶԱՏԿԱՆ.—Արժանթինի հանրապետութիւնը որոշած է բանակցութիւններ կատարել Վատիկանի հետ, վերահաստատելու համար 1884ին ի վեր դադրած յարաբերութիւնները։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ եկած հեռագրի մը նայելով, սխալ է այն լուրը թէ Պուլկարիայ ամբիծիներուն ռազմափոքերը պիտի չկատարուին, որպէս զի սերտ ապաները ներկայ չգտնուին։ Ռազմափոքերը մինչև գարուն յետաձգուած են անձրեւներու պատճառաւ։

ՅՈՒՐԻՆ Պրիսլլի մէջ ալ դեսպան պիտի ունենայ։ Այդ պաշտօնը մինչև հիմա կը վարէր Պէրլինի իր դեսպանը։ Պրիսլլի նոր դեսպանը պիտի ըլլայ Պ. Մոզէնօ, քարտուղար Բեռերարդերի դեսպանատան։

ԲԷԲԻՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Լորա Զարլս Պէրէսֆորտ, որ Անգլիոյ առեւտրական սենեակներուն կողմէ ուսումնասիրական ուղեւորութիւն մը կը կատարէ, չինական մայրաքաղաքը ժամաներ է։

ԿՈՄՍ ՄՈՒՐԱՎԻԷՎԻ համար Պէրլինի լրագրները կ'ըսեն թէ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին հետ ունեցած տեսակցութեանը պահուն պնդեր է մասնակի զէնընկնցութեան մը վրայ։ Ռուս նախարարը բացարձակապէս յայտներ է թէ Զարը կը փափաքի որ իր առաջարկութիւնը իրականանայ։

—Կոմս Մուրավիէվ, Բարիզի ռուս դեսպան Պ. Ուրուսովի հետ այցելելէ յետոյ Բոլ նկարչին աշխատանոցը ուր Ֆրանսայի կառավարութեան յանձնարարութեամբ մեծ պատկեր մը կը շինուի, ներկայացնող Ալեքսանդր Գ. կամուրջին հիմնարկէքը, զոր կատարեցին Զարը ու Զարուհին։

ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆ.— Ֆրանսայի մէջ մեծ կարեւորութիւն չեն տար Բաս Մանկաշիայի անկախ ըլլալու յաւակնութիւններուն։ Տեսա Հապէշաստանի կացութիւնը շատ մութ կը տեսնէ, Մենելիքի մահէն ետքը, որովհետև, կը յարէ, Հապէշաստանի մէջ կայ բարբարոս տարր մը որ դեռ չի մոցած բարմադարեան շփոթութիւնները։ Մենելիքը միայն կրցած է զսպել ատոնք։ Գալով Անգլիոյ և Հապէշաստանի յարաբերութիւններուն, խնդիրը տակաւին չէ կարգադրուած։ Պ. Բրոսի Հապէշաստան երթալէն ետքը խոստացաւ տալ կողմ, ռազմանագրութիւնները հաշուող դաշնագրութեան մը վրայ, բայց ասոր մէկ մ.ասը միայն ստագ է, այսինքն այն որ կը վերաբերի Մենելիքի երկիրներուն և բրիտանական Սոմալիի սահմանագլուխներուն։ Մենելիքը միշտ ուրիշ երկիրներ կը պահանջէ, 1891ին ըրած հանդիսաւոր մէկ յայտարարութեանը համաձայն. ըսեր է որ Հապէշաստանի և Անգլիոյ միջև դեռ համաձայնութիւն չի կայ և կարելի է որ օրին մէկը կռիւ մը ծագի։

ԿՈՄՍՈՒԹԵԱՆ ՏԻՏՂՈՍ.— Իտալիոյ թագաւորը Քասթէլֆիտարտոյի կոմսութեան տիտղոս տուաւ Աօսթայի դուքսին որդւոյն։

ՖՐԱՆՍԷ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Նովոյե Վրէմիա, պատասխանելով անգլիական լրագիրներուն, կ'ըսէ թէ Ֆրանսա մեկուսացած չէ՝ այլ Ռուսիոյ դաշնակիցն է։

ՍԻՍՏՐԱԼԻԱՅԷՆ մինչև Քանատա հեռագրական ընդհանուր թել մը հաստատելու ծրագիրը մէկ կողմ թողուեցաւ, վասն զի լուրջ քննութեամբ մը հաստատուած է թէ այդչափ երկայն թել մը (7340 ծովային մղոն), որուն մէկ մասը, Վանքուվրէրէն մինչև Ֆանտինկ կղզին, 3300 մղոն է, շատ սուղ ըլլալէն զատ, դժուարաւ պիտի դեսեղուի և յանախ խզուելու վտանգին ենթակայ պիտի ըլլայ։ Այս ձեռնարկին ամբողջ ծախքը, որ առաջ 1,600,000 անգլիական ոսկի ենթադրուած էր և յետոյ երկու միլիոնն մինչև 2,924,100 ոսկի, դեռեղումը անկարելի պիտի ընէ, որովհետև Աւստրալիա Նոր-Զէլանտա և Քանատա չեն ուզեր ծախքին մասնակցիլ։ Անգլիական կառավարութիւնը հիմա կը խորհի արեւմտեան Աւստրալիայէն մինչև Գրուս Բարեյատոյ և Քոլոմպո հեռագրական ընդհանուր թել մը հաստատել Զանզիբարի և Մորիսի ճամբով։

ԻՏԱԼԻՈՅ ՍՐԲՈՅԱԿԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ կեանքը Մոնցայի մէջ շատ պարզ է ու հանգիստ, և ազատ՝ արքունական արարողութիւններէ։ Թագուհին միշտ իր քովը կ'ուզէ ունենայ հարք, Նարոլի իշխանուհին, որուն բնութիւնը և ճաշակը շատ կը յարմարին Ն. Վեհափառութեան։ Իշխանուհին միշտ կանուխ կ'ելլէ և ամէն առտու պտոյտ մը կը կատարէ դարատարեն մէջ։ Իշխանն ալ գործոն կեանք մը կ'անցնի. ամէն առտու ձի կը հեծնէ, թագաւորին ոստրդութիւններուն կը մասնակցի և ցորեկները կը զբաղի զինուորական ուսումնասիրութիւններով և իրեւ հրամանատար Ժ. զօրաբանակին իր պաշտօնական վերաբերեալ գործերով։

Ուսկէրթօ թագաւորը, ամսոյս վերջերը, Սուրէրիա պիտի երթայ այցելելու Ամէակ իշխանին գերեզմանին, ինչպէս կ'ընէ ամէն տարի։ Ն. Վեհափառութիւն Մոնքալ'էրի պիտի երթայ այցելութիւն տալու իր քրոջ, Քլոթիլտ իշխանուհին։ Մարկարիթա թագուհին նոյեմբերին Սարասա պիտի երթայ իր մօրը, Ճենովայի դքսուհին մօտ, Գահաժառանգ իշխանը ու իշխանուհին նոյն թուականին Նարոլի պիտի երթան, ուր պիտի մնան մինչև նոյեմ. 13 և յետոյ Հռոմ պիտի դառնան Խորհրդարանի նստաշրջանին բացման ներկայ գտնուելու։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԱՐՄԱԿԱՍՏԱՆ.— Պարակոստանի արեւելեան կողմը, Սիոմանի մէջ, անգլիական հիւպատոսութիւն մը հաստատուեցաւ, որ շատ օգտակար պիտի ըլլայ Հնդկաստանէն Պարսկաստան ու կեդր. Ասիա երթեւեկող վաճառականներուն, վասն զի ասոնց շահերը պիտի պաշտպանէ։

Նոր Հրատարակութիւն

ԲԸԴԱ ԽԱԹԹԸ ՄԷՇԳԼԷՐԻ

Գ. Տպագրութիւն

Ցօրինեց ՄԻՀԷՐԱՆ ԷՖ. ԱՐԻԿԵԱՆ

Սոյն գործ՝ գրի, պարունակութեան, մէթոտի և թղթի կատարեալ ապնուութեան կողմէ միակն է իր տեսակին մէջ որով չեմանակս կը յանձնարարուի մեր ընթերցողաց։ Գինն է 3 տարը 30 փարա։

159 1—2

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մայրաքաղաքիս առանձնական ընդ. հիւպատասը երէկ Ազգ. Պատրի ուրբաթան եկաւ, Սուրբ Պլաք Հրէուհիին կրօնափոխութեան խնդրոյն վրայ տեսակցելու համար Ս. Պատրիարք Հօր հետ, ոսկայն Ն. Ամենապատուութիւնը հոն չգտնուելով, հիւպատասը բարապանի մը առաջնորդութեամբ Տ. Միքայէլ Ա. քահանայ Աշճեանի տունը գնաց և. Ջանաց համոզել Հրէուհին՝ վերադառնալ իր հօրը բնակարանը։ Հրէուհին այս անդամ ալ մերժեց։ Հիւպատասը հինգշաբթի վերջապէս պիտի գայ Պատրիարքարան, Ս. Պատրիարքին հետ տեսակցելու նոյն խնդրոյն վրայ։ Միւս կողմէ, Տ. Միքայէլ քահանան կը թախանձէ որ այլ ևս յիշեալ Հրէուհին իր բնակարանէն ուրիշ տեղ մը փոխադրուի։ Կը կարծուի որ յառաջիկայ հինգշաբթի այս մասին վերջնական կարգադրութիւն մը կ'ըլլայ։

—Ուսքիրէն կը գրեն մեզ թէ Մաշտոց վարդապետին Զէյթոյ երթալէն վերջը, տեղւոյ եկեղեցին փակ չմնալու համար Ուսքիրը կը հրաւիրուի Մշեցի Տ. Զարգան քահանան, որ նիւ Եորք կը դանուէր։ Բայց ասոր պաշտօնավարութիւնը երեք շաբաթ միայն կը տեւէ, վասն զի դրամական դժուարութիւններ հաներ և ժողովուրդին հետ չի կրցեր վարուիլ։ Նախ պահանջեր է շաբաթական 10 տալար (50 ֆրանք), ետքէն հաւաներ է 8 տալարի, պայմանաւ որ կիրակի օրուան պնակի հասոյթն ալ իրեն թողուի։ Հոգաբարձութիւնը 6 տալար առաջարկեր է, բայց պնակի հասոյթին։

Քահանան տեսնելով որ տակարկութիւնը չի յարմարիր, մեկներ է Ուսքիրէն, առանց փոյթ ընելու թէ ժողովուրդը հոգեւոր միջոցներէ զուրկ պիտի մնայ։ Այդ օրէն ի վեր, Ուսքիրի Ս. Փրկիչ եկեղեցին փակուեր է մինչև Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս Սարգսեանի ժամանումը որ անտարակոյս վերջ մը դնել պիտի յաջողի այս եկեղեցական անկարգութիւններուն։

—Վաղը Բաղաքական ժողովը պիտի գումարուի Ղազարեցի Խորհրդարանը նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։

—Պոնտիմիէն կը գրեն մեզ. «Առաջնորդական Տեղապահ Տ. Վահան Ծ. Վ. Յակոբեան թաղականները փոխելով փոփոխելով՝ չյաջողեցաւ սակայն իր քմացը ծառայեցնել տալ։ Վերջին անդամ կազմուած Թաղ. Խորհուրդը կարուել ընթացք մը ընելով, գալիրեցնելով տեղապահին ամսականը և ազգու բաղաքացիք մը ուղղեց Ս Պատրիարքին, խնդրելով որ Յակոբեան վարդապետը հեռացուի քաղաքէն։ Այս կերպով, կը յուսացուի որ ազգապատան եկամուտները ապահովուին այլևս, նոր կալուածներ չենուին և Այվազեան Տ. Յովսէփ վարդապետի հովուութեան օրով սկսուած ու կիսատ մնացած աղջկանց վարժարանն ալ աւարտի»։

—Բենկի Նենեցի և այժմ Երզնկա բնակող բարեպաշտուհի այրի տիկին մը, իր հանգուցեալ կողակցի կտակին համաձայն, 80 ոսկի արժողութեամբ եգիպտական Քրէյտի Ֆոնսիէյի արժեթուղթերէն 4 հատ զրկած է Պատրիարքարան՝ Ազգ. Հիւանդանոցի նուիրելու համար, պայմանաւ որ ամէն տարի Ս. Յովհաննու կարապետի ծանին օրը պատարագ և պաշտօն մատուցուի։ Ս. Պատրիարքը յիշեալ արժեթուղթերը յանձնեց Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան։

—Բրօվիդենսի (Մասերիկա) Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Վաղինակ վարդապետ 7 անդղ. ոսկի և 6 շիլին զրկած է Պատրիարքարան յանուն Այնթապի Մանկանոցին, զորս հանգանակած է տեղւոյն ազգայիներէն։

—Եէնիմէ Քալէ (Մարաշ թեմ) քահանան գասաղիրք, դպրոցական պիտոյք և կրթական նպաստ խնդրեր է Պատրիարքարանէն։ Ուստի. Խորհուրդին յանձնուեցաւ կարելի եղած գոհացումը տալ այս խնդրանքին։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ԽՍԱԶԳՈՂԸ

Երէկ համառօտիւ ծանուցինք Մակարայեցւոյ վանքը թողել փոքրոյ սորի քահանային շահատակութիւնը։ Աւարիկ դէպքին ամբողջ մանրամասնութիւնները զոր կը հաղորդէ մեզ Տիարպէքիրի մեր թղթակիցը.

Լէվ գաւառակի Շամշամ գիւղէն, Տաս Նա'մէ անունով սորի քահանայ մը անցեալ շաբաթ, սեպտ. 23ին, ջորիի մը վրայ յարդ բեռցած՝ քաղքիս արուեստեան դռնէն ներս կը մտնէ. դրան պահապանները ծխախոտ փնտռելու նպատակով ջորին կը խուզարկեն։ բեռցուած յարդին մէջ ի՞նչ գտնեն ասկէ,—ութսուն կապոլ չափ ռոկելէն, արծաթելէն խաչեր, եկեղեցական սրբազան անօթներ, զգեստներ և եկեղեցւոյ վերաբերեալ զանազան նիւթեր, ելն։ Տաս Նա'մէն թէև կ'աշխատի այլեայ միջոցներով իր օձիքը ազատել, սակայն իրենց գործին ուշադրութեամբ՝ խուզարկող պահնորդները կատարութեան կը յանձնեն զինքը՝ բռնուած իրեղէններովը մէկտեղ։ Ասորիներու կաթողիկոսին երաշխաւորութեամբ՝ Տաս Նա'մէն բանտը զրուելէն ազատ կը մնայ հիմա, մինչև որ հարկ եղած հարցաքննութիւնները կատարուին։

Այս բռնուած եկեղեցական սրբազան անօթները, սպասները ելն, իրենց վրայ կը կրեն յատուկ արձանագրութիւններ, և ամէնքն ալ կը պատկանին Առաքելոյ վանքին։ Զմտնամ ըսել թէ այս իրեղէններուն մէջ կը գտնուի նաև Թադէոս Առաքեալին Ա. բաղուկը, որ դէմ մեզ համար, թէ՝ թանկագին հնութիւն մըն է և թէ յարգելի նուիրական մասունք մը։

Թէ այս սրբազան իրեղէնները սորի խաչագողը ինչ նպատակաւ գողցած էր և ուր պիտի տանէր։

Մակարայեցւոյ կամ Առաքելոյ Վանքը, որ մեր ազգին սեփականութիւնն է և ակիզէն—Թադէոս Առաքեալի ժամանակէն— մեր ձեռքը կը գտնուի, այսօր Ասորիներ եղեր կ'ուզեն իւրացնել (ինչպէս ընդարձակօրէն ծանուցած ենք արդէն), և որովհետև չունին փաստեր և զօրաւոր ապացոյցներ, զանազան միջոցներով կ'աշխատին մեր ձեռքը եղած փաստերն ալ ջնջել։ Այս նպատակաւ, գաղտնի կերպով վանքին մէջն ու շուրջը գտնուած տապանագիրները գրաւոր յիշատակարանները և դարաւոր զանազան արձանագրութիւնները կոտրատեցին ու ջնջեցին, ասոնք բաւական չեղալով՝ վանքին սրբազան իրեղէններն ալ գողնալով անհետացնել կ'աշխատին, այն նպատակով թէ՝ ալ գրաւոր արձանագրութիւն չպիտի գտնուի մէջտեղ, որով դիւրաւ պիտի կրնան ի բացել վանքը, իրենց կարծիքով։

Կայս. կառավարութեան կողմէ Առաքելոյ Վանքը զրկուած պաշտօնական քննիչները, իրենց քննութիւնը կատարելով՝ անցեալ օր վերադարձան։ Վստահ ենք որ կայս. կառավարութիւնը իր ծանօթ արդարադատութեամբ, ճշմարտութիւնը պիտի հաճի երեւան հանել։ Արդէն վանքին իրեղէնները, որ խաչագող քահանային ձեռքը բռնուեցան, բոլորովին պարզեցին խնդիրը։

Հինգշաբթի շուրջը

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Պետական Խորհուրդին անդամ ամուսնացաւ Բաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամ Զէնիրզամ Ակմէա փաշա։

—Իւլայի Բ. ատիճան տրուեցաւ անտառներու, հանքերու և երկրագործական նախարարութեան վիճակագրական հիւղին անօրէն Ղալիպ պէյի։ Սալիպէի ատիճան՝ Բ. Դրան օտար թղթակցու. թեանց դիւանի քարտուղարներէն Տիգրան Էֆէնտի։

—Բ

—Գերմանիոյ կայսրը զոհունակութիւն յայտներ է Թուրքիոյ և Ցունաստանի միջև եղած բարեկամական յարաբերութիւններուն համար։

—Ալեքսիսթ կայսրուհին անցեալ շաբաթի Զամբրան գտնուած միջոցին Սէլամի Թէքքէին Շէյխը, Նուրուլլահ էֆենդերէ մը մատուցանելով շնորհակալութիւն յայտնեց Զամբրան այցելելուն համար։

—Ամէնքի անգլ. դեսպանատան գործակատարը անցեալ հինգշաբթի դեսպանատան պահպանաւոր Պիրկանէն Պաշատին ուղեւորեր է։

—Անցեալ ուրբաթ օր Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Ֆոն Պիւլով Ռուսիոյ դեսպանատունը գնաց և տեսակցեցաւ Պ. Զինովիէվի հետ։

—Վեհ. Վիլհելմ Բ. շաբաթ օրը Թարալիա գտնուած միջոցին հեռագիր մը ուղղելով Պատէնի մեծ դքսուհիին որ Բարլսրուհա կը գտնուի, ծանոյց թէ իր մեծ մօրը, Ալեքսիսթ կայսրուհւոյն յիշատակին համար չքագրամ մը հատատած է՝ Կարմիր Խաչի վերաբերեալ գործերու մէջ արժանիք ցոյց տուողներուն տրուելու համար և թէ այդ չքագրամին Ա. աստիճանը մեծ դքսուհիին կը նուիրէ։

—Մեհրասիմ fhocէը, ուր Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին ընակեցան, շինուած է անգլիական ձեւով պարարտուած պարտէզի մը մէջ։ Կը գտնուի այն փայտաշէն քէօշկին մօտ, ուր Նոցին Վեհափառութիւններ ընակեցան 1889ին։ Երկու գուներ դէպ ի այդ քէօշկը կ'առաջնորդեն, Մալթա-Գարուսը և Սուլթան-Գարուսը։ Նոր քէօշկը կառուցուած է երկու հազար քառակուսի մէթր տարածութեան վրայ, երկայնութիւնն է 86 մէթր։ Երկու յարկէ կը բաղկանայ։ Վարի յարկը հետեւորդներուն յատկացուած է և տորնայարկը՝ սպասաւորներուն։ Վերի յարկը կայսրը ու կայսրուհւոյն։ Քէօշկին ներքին կողմը չբեղ ու ճոխ կերպով կահաւորուած ու զարդարուած է։ Կայսրական յարկերը տասնըչորս սենեակ կը բաղկանան։ Վերին յարկը կ'ելլուի մարմարիոնէ կրկին սանդուղով, որուն խորը նուագածուներու յատուկ տեղ մը կայ։ Պատերը մարմարէ ու ափրիկեան քարերէ շինուած են, նոյնպէս գամէ ձեւացուցուած մարմարիոնէ։ Ընդունելութեան ելեք սրահ կայ։ Ամէնէն մեծը ունի 30 մէթր երկայնութիւն և 15 լայնութիւն։ Երկրորդը 16 և 8, և երրորդը 13 ու 7 1/2։ Աչքի զարնող դիմաւոր առարկան է միատոյր կապերաը որ սրահէն մեծ է։ Հէրէքէի գործարանին մէջ երեք հազար գործաւոր գիշեր ցորեկ աշխատած են շինելու այդ քէօշկին կապերտները որոնց կարելի չէ գին մը սահմանել։ Պատերը գեղեցիկ ու ոսկեզօծ քանդակներով զարդարուած են, խաղալի արուեստագէտներու կողմէ։ Կարասիները, խաղալկան ոճով, փոխադրուած են Թուիլրու պալատէն։ Սիմոնները գոյնզգոյն փայտերէ շինուած են՝ մէկուկէս մէթր բարձրութեամբ յենարանով։ Բազմոցները երկու մէթր բարձրութիւն ունի։ Իւրաքանչիւր սրահի մէջ կախուած են սպիտակ ու վարդագոյն բիւրեղէ թանկագին ջահեր և պատերէն կախուած զարդարուն աշտանակներ։ Քէօշկը էլեկտրական լոյսով լուսաւորուած է։ Առաստաղներն ալ ոսկեզօծ քանդակներով զարդարուած են։ Երեք սրահներուն քով կան Նոցին Վեհափառութեանց մասնաւոր յարկերը։ Սրահն ու աշխատութեան սենեակը Լուի Ժ-ե անգլիական ու իտալական ոճով շինուած են։ Մասնաւոր յարկերուն մէջ գեղեցիկ նկարներ կան, մեծ մասամբ փրանսացի արուեստագէտներուն կողմէ շինուած։ Ընդունելութեան սրահներուն մէջ թուրքերէնէն պատերազմին տեսարանները ներկայացնող զարդանկարներ միայն կան։ Քէօշկին պատուհաններէն հիանալի տեսարան մը կը պարզուի Վոսփորի վրայ, մասնաւոր կ'երեւան Պէյլերպէյի պալատը ուր բնակեցաւ Ֆրեդերիք Վիլհէլմ Իշխանը, յետոյ կայսր, երեսուն տարի առաջ։ Կ. Պոլիսը այցելելուն։ Քէօշկին ճարտարապետն է Պ. Տ'Արոնքօ։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ հրամայած էր որ Իրեն մատուցուած աղերսագիրները երբ ձեռնհաս պաշտօնատուներուն յանձնուին ամէն ամիս տեղեկութիւն տրուի կատարուած գործողութիւններուն վրայ։ Արդ, կայս. Պալատն Ա. քարտուղարութիւնը նկատելով որ բաւական տանէ ի վեր տեղեկութիւն չէ տրուած, գրեց ձեռնհաս պաշտօնարանին որ յապաղումներու տեղի չտրուի։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Աւստրիոյ և Պարսից դեսպանները երէկ Բ. Դուռը երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան պատաքին գործոց նախարարին հետ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐի կուսակալը որ քննական պտոյտի մը համար Մարտին կը գտնուէր, Սեւերեկ ուղեւորեր է։

ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆԻ Վեհապետը Սողոմոնեան կնիք պատուանշանի Ա. աստիճանը տուաւ Երուսաղէմի կառավարիչ Թէվֆիք սէյի և Բ. աստիճանը՝ հաշուակալ Ապտիւրրահման Էֆ.-ի։

ԻՍԿԷՆԴԵՐՈՒՆի մէջ զօրանոց մը պիտի շինուի, որովհետեւ առեւտրական և զինուորական փոխադրութեան տեսակէտով կարեւոր նաւահանգիստ մըն է։

ԻԳՏԱՄ երեսփոխութեամբ կը ծանուցնէ թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է հրամայել որ չգործադրուի այն դադրման գիրը որով այդ թերթի տալի գիները դադրման դատապարտուած էր։

ԵՐԿԱՌՆԱՐԹ.—Վերջերս Սագզլի մէջ քանի մը անդամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

Պ. ՔԱՆԳՈՆ նոյեմ. 5ին կամ 6ին մայրաքաղաքէն պիտի մեկնի իր նոր պաշտօնատեղին Լոնտոն երթալու համար։

ՈՍԿԵՂՋԻՐԻ ՆԻՒՍ.ՐԱՏՈՅՑ.— Գրաքէշի կամուրջին տակէն այն մասը ուր կը մտնեն Ուսկիւտարի ջրհեղեղները, երկկ գլխեր մասամբ ընդարձակցաւ, որովհետեւ տուպաները ծակուած էին։ Թէրսանէի ջրհեղեղներ մեր կեցած կ'աշխատին վեր առնելու և տուպան նորոգելու։ Վրան գտնուած քաղինօին պատուհաններուն կէս մասը ջուրին մէջն է։

ՊԷՐՈՒԹի առեւտրական դատարանը Հապլպ և Ընկ. պահանջումին վրայ 722 հազար ղրշ. հատուցանելու դատապարտեց Դամասկոս-Պէյրութ-Հորան-Պրէսիֆիլի երկաթուղիի ընկերութիւնը, բայց այս վերջինը ընդդէմ ճեռնհաս իշխանութիւնը գրեց Պէյրութ որ քննութիւն կատարուի։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Պանքայի կանոնագիրը կը տարամարէ որ փոխառու մը երբ մէկ մասնավմարը չիրնայ հատուցանել, գրաւը մասամբ վաճառուի, այսինքն մասնավմարին քանակութեանը համաձայն, և եթէ գրաւը անբաժանելի ըլլայ, վերջին մասնավճարին ապասել։ Արդ, նկատելով որ այդ կերպով թէ՛ Պանքան և թէ՛ երկրագործները կը վնասուին, Մեծ-Եպարքոսը, ըստ տեղեկագրութեան Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, ծանոյց ձեռնհաս պաշտօնատուներն թէ մասնավճար մը եթէ չհատուցուի, գրաւն պարտքին հատասար մաս մը վաճառուի։

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՆԵՐԸ.—Ձեռնհաս պաշտօնարանէն հրահանգ ուղուեցաւ թէ պաշտօնեաները կրնան պաշտօնեաներ երաշխաւոր տալ։

Պ. ԼՕՌԻ, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին անգլիական պատուիրակը, երէկ Աթէնքէն Կ. Պոլիս եկաւ։

ՄԷՔԲԻԷՆ կը գրեն թէ սատիկ տաք կ'ընէ։ Թաիֆի մէջ անցեալ շաբթու հաւկիթի խոշորութեամբ կարկուտ տեղալով վնասեր է ծառերուն։

ՍՈՖԻԱՅԻ լրագրները կ'ըսեն թէ վերջերս սահմանգծումներն վրայ կատարուած ադամանդաբերու միջոցին բազմաթիւ սերպ զինուորներ դասալիք ըլլալով Պուլկարիա ապաստաներ են։ Սոֆիայէն տրուած հրամանի մը վրայ՝ Վիտինի զօրանոցներուն մէջ պատսպարուեր են և Բոման-Բէյէվա-Շումնոյի երկաթուղիի գիծին շինութեանը կաշխատին։

ԹՈՒՐՔԵԻՍԵՐՊ տահմանագլուխին վրայ աշտարակներու շինութիւնը աւարտած ըլլալով, Գ. Զօրաբանակին զինուորներ պիտի զրկուին աշտարակներուն մէջ հաստատուելու համար։ Աշտարակները իրարմէ հինգ հարիւր մէթր հեռաւորութեամբ շինուած են։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՓՈԹՈՐԻԿԸ.—Վերջին լուրերու նայելով, Սէլանիկի մէջ տեղացող կարկուտը այնչափ խոշոր է եղեր որ մաքատան բակին ծածկոյթը՝ հատ զինուոյ շինուած, ծակեր է՝ և ապակիները վնասուեր են։ քանակութիւնը տակաւին կարելի չէ ճշդել։ Կարկուտին քանի մը հոգի վիրաւորուեր են։ Տեղացիները կ'ըսեն թէ 50 տարիէ ի վեր այս տեսակ կարկուտ մը տեսած չէին։ Քաղքին մէջ հինա մեծ քանակութեամբ ապակիի ու կղմինտրի պէտք կայ։ Երկաթուղիի երթեւեկութիւնը չէ դադրած. բայց վնասուած տեղերու ուղեւորները և ապրանքները կառքերով կը փոխադրուին։ Կալիէն դեպին վրայ գտնուած 150 մէթր երկայնութեամբ կամուրջը փլեր է։ Հեռագրական գերաններն ալ տապալած ըլլալով, ուրիշ տեղեր պատահած վնասներուն վրայ տեղեկութիւն չէ առնուած։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Մահմուտ խան այսօր Թէհրան պիտի ուղեւորի։

ԹԵՍԱԼԻՈՅ մէջ օսմ. զինուորներու համար շինուելիք գերեզմանատան հազար ոսկի ծախք պիտի ըլլայ։ Այն մարմարիոնէ սիւնը որուն վրայ Եսկէմ վաշա գրած է Տոմնոյի ճակատամարտին մէջ մեռնողներու անունները, նոյնութեամբ պիտի մնայ։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ընկերութեանց կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչները ընդհանուր ակացոյց մը պատրաստած ըլլալով՝ ընկերութիւններուն պիտի զրկեն գործադրութեանը համար անոնց հաւանութիւնը ըստանալու։

ԳԱԼԹԱԿՆԵՐ. — Վառնայէն երէկ մայրաքաղաքս եկան 21 տնուոր 134 թալամ դպրթական, որոնց 31ը Հայաստանի Փաշա պիտի զրկուին Անատոլուի կողմը բնակութիւն հաստատելու։

Ռէժիին երրորդ տեսակ ծխախոտէն պատրաստ սիգարէթներ ծխու պիտի հանէ 18 հատը երկու ղրուշի։ Դ. տեսակէն ալ, 60նոց սիգարէթներ պիտի պատրաստէ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ տահանը երէկ չորս տարուան տահանակը աշխատութեան դատապարտեց Երկի անուն մարդ մը որ Թաթավլայի մէջ Սմէլիոն վիրաւորած էր սպաններու դիտաւորութեամբ։

ՈՂՈՂՈՒՄ.—Անցեալ ուրբաթ և շաբաթ Սոֆիայի մէջ հեղեղման անձրեւ տեղաց։ Շրջակայքը ամբողջովին ողողուած են։

ԱԶԳ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՎԱՅՑՆԵՐՈՒ ԸՆԿ. Կ. Պոլսոյ Թրամուէյի ընկերութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ Ջնջելի հարիւր եօթը (107) պարտաթուղթերուն 37րդ վիճակահանութիւնը հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի (19/31 հոկտ.) միջօրէին յետոյ ժամ 2ին (Բ. ե.), ընկերութեան կեդրոնատեղին, Վոյվոտա փողոց։ 1—4

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթերէն, 23 հոկտ.

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

Տօքթ. Միւլլերի և երկու հիւանդապահներուն մեկուսացումին պատճառած իրարանցումը մեծ էր Վիէննայի մէջ ուրբաթ և մանաւանդ շաբաթ օրերը։ Ժողովուրդը փողոցները խռնուած անդադար լուրի կը սպասէր և Ֆրանց-Եոզէֆ հիւանդանոցը գրեթէ բոլորովին շրջապատած էր։ Հիւանդանոցին բոլոր յարկերուն մէջ մեծ ուշադրութիւն կը տրուի։ Տքթ. Միւլլերի և Բէյքա հիւանդապահին գտնուած յարկէն զատ։ Շաբաթ կէս օրին երկու հիւանդներուն վրայ հրատարակուած վիճակագիրը կ'ըսէ թէ Տքթ. Միւլլերի վիճակը ծանրացած և Բէյքայի վիճակը անփոփոխ է. նոյն ժամուն առաջինին տաքութեան աստիճանը եղած էր 39.5 և երկրորդինը 40։ Ժամ մը վերջը Տքթ. Միւլլեր աւելի սաստկապէս կը տառապէր ջերմէն. աստիճանը 38.4ի իջած և բաբեկիրակը 117 կը նեսէր։ Բէյքայի տաքութիւնը 41.5 աստիճանի բարձրացած էր։ Ինը անդամէ բաղկացած մեծաւոր յանձնաժողովը անդադար միջոցներ ձեռք կ'առնէ. ժողովուրդը ապահովելու և վարակումը երկու հիւանդներուն վրայ միայն սահմանափակելու համար։

Բժշկական համալսարանին երիցագոյն վարպետը, Բրօֆ. Տքթ. Թէոտոր Բուշման, մեծ Հիւանդանոցին բոլոր յարկերը այցելեց և հականէխական կարգ մը միջոցներ յանձնարարելէ յետոյ տեղեկագրեց թէ մէկ երկու օրէն կարելի է Հիւանդանոցը վերաբանալ։ Տքթ. Բուշման շաբաթ առաւօտ դարձեալ հիւանդանոցը այցելեց և ներքին գործոց նախարարութեան բժշկական որ հուրդին նախագահ Տքթ. Ֆոն Բուշի հետ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ, որուն մասնակցեցաւ նաեւ հիւանդանոցին տնօրէնը Տքթ. Մուլաս. կը կարծուի թէ հիւանդանոցը յառաջիկայ կիրակի հաղիւ կարելի պիտի ըլլայ բանալ հասարակութեան։ Տքթ. Միւլլերի հայրը իր որդին տեսնելուղեց, բայց արտօնութիւն չտրուեցաւ իրեն։ Երիտասարդ Տքթէրը, որուն մահը ծանուցինք երէկ, մինչեւ հիմա 300է աւելի ծանօթատ վարակուած հիւանդներ դարմանած էր։

Շաբաթ առաւօտ Եոհաննա Հոսկէր հիւանդապահն ալ մեկուսացեալ վիճակի մը մէջ գրուեցաւ, որովհետեւ յայտնի տիտանիներ ցոյց տուած էր։

Շաբաթ, արեւամուտին, քաղքին առողջապահական ժողովը յայտարարութեամբ մը իմացուց թէ մինչեւ այն տանն իր տան մէջ արգելափակ պահուած Մարի Անտերթի գործաւորուհին Ֆրանց-Եոզէֆ հիւանդանոցը փոխադրել հարկ տեսնուած է։ Նոյն պահուն Հիւանդանոցին տնօրէնութիւն վիճակագիրը ցոյց կու տայ թէ Տքթ. Միւլլերի տաքութեան աստիճանը 38ի իջած էր։ Ժամուկէս վերջ տաքութիւնը դարձեալ 39.8ի կը բարձրանար և բաբեկիրակը 128 միայն կը նեսէր։ Բէյքա ալ նոյն պահուն յար և նման վիճակի մը մէջ կը գտնուէր։

Նոր վարակուած հիւանդապահը՝ Հոխկիկը, հիւանդանոց բերուելուն պէս աստիճի ջերմի մը բռնուած էր և 38.5 աստիճանի տաքութիւն մը ունէր։ Վերջին լուրերը մինչեւ հոս կը հասնէին։

Բարիզի թերթերէն 22 Հոկտ.

ՍՈՒՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ.- Գահիրէէն հոկտ. 20 թուականով կը հեռագրեն Բարիզի թերթերուն.

Հարիւրապետ Պարաթիէ իրեկուան ժամ 6 1/2ին հասաւ Պուլաք-Տաշուրի կայսրանը, որ առաջինն է վերին Եգիպտոսի գիծին վրայ. այս կերպով խոյս տուաւ այն ցոյցին զոր Ֆրանսական դպրոցականութիւնը պիտի ընէր զլխաւոր կայարանին մէջ. Պարաթիէ ընդունեցաւ Ֆրանսական դրօշակատար Պ. Լէքիվզ Բոնթալիի, երկու քարտուղարներու ու հիւպատոսին կողմէ և առաջնորդուեցաւ դրոշակատարին բնակարանը։ Խիստ հրահանգներ տրուած էին որ հարիւրապետը մարդու հետ չտեսնուի։ Պարաթիէ Օմուրմանէն սկսեալ ճամբոդած էր Սաթին փաշայի և Պարինկ հարիւրապետին հետ, ազգական Լորտ Քրոմըրի։ Ասոնք խօսել չուզեցին են, ըսին միայն թէ իրենց ուղեւորութիւնը Պարաթիէի հետ պարզ զուգադիպութիւն մըն էր. կիրակի ճամբայ ելած էին, ուրիշ կը հասկցուի ուշանալուն պատճառը։ Մարշանի արշաւախումբին անդամները կատարեալ առողջ են և լաւ պարէնաւորուած։ Քիչէնէր փաշա Մարսիլիայի ու Բարիզի ճամբով Լոնտոն պիտի երթայ։

—Բարիզի քաղաքապետութեան Խորհուրդին մեծամասնութիւնը որոշում մը քուէարկեց որ Ֆաշոտայի խնդրին համար խորհրդարանը լուծում մը տրուի։ Տէյլի Կրաֆիք կը գովէ այս որոշումը հաւատալով որ ամէն խոհեմ Ֆրանսացի նոյն զգացումը կը տածէ և վստահեցնելով որ Անգլիացիներն ալ նոյն զգացումն ունին։ Երկու երկիրներուն մէջ պատերազմ մը, կ'ըսէ, ամենէն մեծ ոճիրը պիտի ըլլայ։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Նիու-Զուանկի գեսին բերանը գտնուած ամրոցները ռուս զօրքերու կողմէ գրաւուելու միջոցին, անգլիական թնդանօթակիր մը նոյն գեսին մէջ կը գտնուէր։ Շանկայէն կը հեռագրեն թէ չինացի վճռառականները չեն ընդունիր Մուքէնի (Նիու-Զուանկի հիւսիսային կողմը) զրկուելիք ապրանքները, ըսելով որ այդ տեղերը գաղտնի Ռուսիոյ սեփականութիւնը պիտի ըլլան։ Ռուսիոյ այս նոր գրաւման դէմ Անգլիոյ անգործութիւնը անբացատրելի կը գտնեն հեռագրական գործակալութիւնները և կը յարեն թէ Ռուսիոյ նոր յաւակնութիւնեան իրականացումը մեծ ազդեցութիւն ունեցած է Մայրաքաղաքի Սրեւելքի անգլիական գաղթավայրերուն մէջ։ Նիու-Զուանկի Ռուսիոյ ձեռքը անցնելը, կ'ըսեն Բարիզի թերթերը, որ թէև հոկտ. 15ին կատարուած, բայց 20ին իմացուած էր Լոնտոնի մէջ, անհաճոյ պատասխան մըն է Սրը Մ. Հիքս-Պիչի յայտարարութեան որով կ'ուրախանար Զինու մէջ անգլիական քաղաքականութեան արդիւնքին վրայ։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Ուսչինկերի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ չեն հաւատար այն լուրին թէ Ամերիկացիներու և Փիլիպպինեանց ապստամբներուն միջև նաւային ճակատամարտ մը տեղի ունեցած ըլլայ, վասն զի ապստամբներու նաւերը այնչափ փոքր են որ ամէնքը մէկէն ամերիկեան մէկ մարտանաւի մէն ալ դէմ չեն կրնար դնել։

—Մանիլայէն Մաարիա հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ մաքներու նոր սակացոյցը նոյեմ. 10ին գործադրութեան պիտի դրուի։ Սպանիական տպրանքները իրենց օտար կը նկատուին։

—Վիզատա կղզիներու կառավարութիւնը արտօնութիւն ուղեր է երկաթուղիի գիծի մը համար ուսումնասիրութիւն կատարելու։

ԾԱՐԱՅԵՂՆԵՐԸ.—Հոսկն Հոկտ. 21 թուականով հեռագիր մը նայելով, արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեր է նախարարներու Խորհուրդին մէջ թէ գրեթէ բոլոր կառավարութիւնները հաւանած են ծայրայեղներու դէմ գումարելի դեսպանաժողովին։ Նախարարը ըսեր է նաև որ դեսպաններուն միջոցաւ մօտերս պիտի խնդրէ կառավարութիւններէն ընտրել իրենց ներկայացուցիչները դեսպանախորհուրդին համար, որ կը յուսացուի թէ Նոյեմ. ի վերջը գումարուի։

ՓՈԹՈՐԻԿ.— Անգլիոյ հիւսիսային արեւելեան ծովեզերը ծածկուած է նաւի բեկորներով։ Բանի մը նորվեկեան ու գերման խոշոր նաւեր ցամաք ելեր են։

ՄԱՏՐԻՏ.—Զօրավար Քարրէա ալ հրաժարեցաւ նախարարութենէ։ բայց յուսալի է որ Պ. Սակասթա տեղի չի տայ նախարարական ապդնապի մը։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 24 հոկտ.—Դեղին Տետրակը չի պարունակեր Մարշանի տեղեկագիրը, այլ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև Ֆաշոտայի խնդրին համար կարծեաց փոխանակութիւն մը, ուրկէ կ'երեւի թէ Ֆրանսա Ֆաշոտայի համար կը պահանջէ այն իրաւունքները զոր Անգլիա կը պահանջէ Խարթումի համար։ Ֆաշոտան այն տանն պիտի պարպուի երբ երկու կառավարութիւնները համաձայնին ապդեցութեան շրջանակի սահմաններուն վրայ։ Լորտ Լանսդաուն պատասխաներ է թէ խնդիրը նախարարներու Խորհուրդին պիտի ներկայացնէ։

—Լրագիրները կը գովեն արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէն իր ուղիղ և ազնիւ ընթացքին համար։ Ծովային նախարարութիւնը կը հերքէ Շէրպուրի և Պրէսթի նաւային շարժումներու զրոյցները։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ծովային նախարարութիւնը հրամայեց Բոթամարի, Զաֆամի և Տրվիլնրորթի նաւահանգիստներու իրաքանչիւրին մէջ վեց նոր թորփիլհաղած պատրաստ ունենալ։

—Նոր Կայսր Տետրակը կը պարունակէ եղեալ. կառավարութեան Հոկտ. 9 թուականաւ մէկ հեռագիրը որ կը հաւանի Քիչէնէր փաշայի ընթացքին հանդէպ Մարշանի և կը պահանջէ ապահովել եգիպտոսի իրաւունքները և նորէն եգիպտոսի վերադարձնել այն գաւառները որոնք իր սեփականութիւնն էին երբեմն։ Կայսր Տետրակը կը պարունակէ նաև Քիչէնէր փաշայի Սեպտ. 21 թուականաւ մէկ նամակը առ Մարշան, ծանուցանող որ Եղեղոսի վրայ ռազմաթերքներու փոխադրութիւնը բացարձակապէս արգիլուած է։

Վիէննա.—Հիւանդապահ Բէյքայի գան, որուն վիճակը նորէն ծանրացած է, ժանտախտ վարակուած միւս հիւանդները ազէ են։

—Մուրավիէվ կոմսը վաղը Վիլնայէն պիտի մեկնի։

ՔՈՐԵՆՀԱԳ.—Ցունաստանի թագաւորը իրիկուան Քէլ ուղեւորեցաւ։

ԲԵՌԵՐՍԿՈՒԻՐԿ.—Ոսկի զեղչը որոշուեցաւ 5 1/2էն 6 1/2 առ հարիւր։

ՄԱԿԱՐԱՆԸ

Սակարանի մէջ գիներու անկում կայ այսօր, եւրոպական ռանքերու ինկած ըլլալուն պատճառով։ Քոնսոլիտէն 24 ղրշ. 4 1/2 փր. Երկթուղին՝ 106 1/2 ֆրանք։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ,

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	12
Ամէնէն բարձր գին	»	24	12
Ամէնէն վար գին	»	24	10
Բուլգարիի երկթ. զոց.	Ֆր.	107	25
Ամէնէն բարձր գին	»	107	50
Ամէնէն վար գին	»	107	25

ԲԱՑՈՒՄ 13 Հոկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. կ	24	05
Բուլգարիի Երկաթուղի	Ֆր.	106	87
Օսմանիյէ		398	—
Ռէժի		281	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Բէյտի ժէնէրալ Օպթիմ.		9	16
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Շանսի է Վալէօր	Ա. Ո.	3	22
Օսմ. Ապահ. Էնկ.		4	(7
Թրամուէյ բաժնեթ.		760	—
» ժուիսանս		265	—
» պարտաթ.	Ֆր.	498	—
Տէլիքասի չուրի ընկ.	»	304	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	469	—

ՍԹԻԼԱՆԾ

Քոնսոլիտէ ուն օրուան	Օ. Ո.	1	70
» մէկ ամսուան	»	—	—
Բաւմ. Երկթ. ուն օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	110	18
Թոլ էմպէրիալ	»	90	20
Քրիմլց	»	51	10
Մէճիտէ արծաթ	»	107	24
Մէճայիք	»	97	10
Բուլգի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	54

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	66	—
» » » Բ.	»	46	50
» » » Գ.	»	25	90
» » » Դ.) բաց.	»	21	75
» » » Դ.) զոց.	»	21	72
Փոխառութիւն Գասապա	»	83	50
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11	75
Այտընի երկաթուղի	»	10	50
Եգիպտական Միացեալ	»	108	75
Անգլ. Քոնսոլիտէ		108	68
Հելլենական 5 %	»	38	—
Մոնորոյ հելլենական 4 %	»	13	—
Ռանթ » 4 %	»	29	75
Գուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	
» նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	450
Դրամազեղչ	»	4	—

ԲԱՐԻԶ, 24 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	35
) զոց.	»	22	17
» » » Բ	»	47	-
» » » Գ.	»	25	90
Օսմանիէ	»	398	—
Բուլգիրի երկաթուղի	Ֆր.	106	50
Օսմ. Ռէժի	»	281	-
Օսմ. Կայս Պանքա	»	545	-
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	101	55
Բէյտի Լիոնէ	»	842	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Օուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	91	32
Սպանիական արտաքին	»	41	35
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	450
Դրամազեղչ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 24 Հոկտ.

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	—
Բուլգիրի երկաթուղի	»	111	50
Անատ երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	400

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

13 Հոկտ. 1898

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Մանրադրամ 770.
Ձերմաչափ 16.
Օդը ամպամած :
Կէս օր. — Ժամը 6.50 :

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ձերմաչափ	Ցրոյէն վար	Ցրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	18
Սէլանիկ	—	—
Իզմիր	—	16
Հալեպ	—	—
Էնկիւրի	—	12
Պուրսա	—	15
Արքանկէլ | 3 | — |
Բէյրութ | 0 | 9 |
Մոսկուա | 0 | — |
Բարիզ | — | 12 |
Վիեննա | — | 6 |
Օսլաա | — | 3 |
Սոֆիա | — | 10 |
Աբէնք | — | — |

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ. — Բուռն :

VIN DE PEPTONE

Շատ մը տարրերէ բաղկացող դեղերը դիւրաւ կը տարրալուծուին, այնպէս որ բժիշկները չատ անդամ չեն գիտնար թէ անոնցմէ որն է ներգործողը։ Ուրեմն միշտ պարզ դեղեր առնել պէտք է։ Ինչպէս Նաբոթի գինին որ ընտրելագոյն սնունդն է։ Մէկ գաւաթը 10 կրամի մարմնոյն մէջ կը պարունակէ, որ շատ օգտակար է անարիւնութեան և ատամնաքսի ջղացաւերու համար։

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՍՈՒԵՂԷՆԻ
Անգլերեն գրական գործարանատերերու ընկերութիւն
Թ. 21. Դալթէթ, Վէյլտա- փողոց. Թ. 21
(Ֆրանսական նամակատան դիմաց)

Անգլերէն-ֆրանսական գործարանատէրերու Ընկերութիւնը, դիտարկելու տալու համար հասարակութեան՝ գտնելու իր անգլիական ու ֆրանսական ապրանքները, վաճառական մարքայով, կը ծանուցանէ թէ սացած է իր

ՄԹԵՐԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ
մեծամասնակ ասուեղէն
ազնուագոյն տեսակէ ու վերջին նորութեամբ։
Հասարակութիւնը կը հրաւիրուի այցելել
ԱՍՈՒԵՂԷՆԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ
Անգլերէն-ֆրանսական գործարանատէրերու ընկերութեան, իր գնումները կատարելէ առաջ։

ՏՕՔԹԷՕՌ Ս. ԱՐԱՊԵԱՆ
Բարիզի բժշկական համալսարանէն վկայեալ Տօքթ. Ս. Արապեան, այս անգամ Ռոտոսթոյէն վերադարձած և իր բնակութիւնը հաստատած է Լանկա, Թուլուսլար փողոց, ուր ամէն օր մինչեւ կէսօր հիւանդ կ'ընդունի։ Ուրբաթ օրեր ձրիաբար։
Գ. Ե. Հ. օրեր կէս օրէ վերջը, կէտիկ-Բաշա Լեւոն էֆ. Կիւմիւշեանի դեղարանը կը գտնուի։ 148 7—25

ԻԼԱՆ
ԹԱԶԻՆԷՑԻ ԽԱՍՍԱՑԻ ՇԱՀԱՆԷ
Խաղինէի Խասսայի Շահանէէ միւպայեա օլունճաց ուֆաղ տանէլի մըսրը իլէ քէնէվիր վէ տարընն գարարը գամիսի Թրշրին Եվվէլին ան-տոգուզընը բազար էրթէսի կիւնիւ վերիլէճէկինտէն Խարիպ օլանարը եէվմը մէգբիրաէ նիհայէթ սաաթ տոգուզա գատար խաղինէի միւշարիլէյհէ կէլմէյէրի 1—3
Ֆի 12 Թրշրինի Եվվէլ 314

ԻԼԱՆ
Անատօլու Օսմանլը բիմուր հօլու
15,000 քիլոկրամ թամ վահօ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ

Փոքրիկ տղաքները սնուցանելու եւ անոնց ապագայ առողջութիւնը ապահովելու համար, երբ վեց ամսու ըլլան ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով կը-սկսին սնուցանել զանոնք. ՖՕՍՖԱԹԻՆը շօքոլատի նման խիստ համեղ է եւ քաղցրահամ եւ արագ յ կարգի սննդարար. տղաք մեծ ախորժով կուտեն զայն եւ քանի ուտեն այնչափ կը սնանին կը զօրանան, շուտով ոտքի կ'ելլեն, եւ փոքրիկներու յատուկ շատ մը հիւանդութիւններու կը դիմադրեն։ Այս սննդարար ուտելիքը՝ տղոց ոսկրները զօրացնելու մասնաւոր յատկութիւն մը ունի եւ միանգամայն կը փրկէ զանոնք փորրիկներուն համար յաճախադէպ եղած փորհարուածներէն. մեծապէս կը նպաստէ ակռաներուն շուտով եւ անվտանգ բուսնելուն։ Հազարաւոր փորձեր կը հաստատեն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնանող տղաք առողջ, զօրաւոր եւ ուժեղ մարդիկ կ'ելլան ապագային։

Տղոցմէ զատ, ամէն հասակէ անձինք շօքոլատի եւ կաթով սուրճի տեղ այս պատուական ՖՕՍՖԱԹԻՆը գործածելով, մեծապէս նպաստած կ'ըլլան իրենց առողջութեան։ Ամէն մեծ նպարավաճառներու, դեղագործներու եւ դեղավաճառներու քով կը գտնուի։

Անոնք որ կանխահոգութիւն ունենալ կ'ուզեն իրենց գաւակներուն մասին, անհրաժեշտ է որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանեն զանոնք։

155 3—44

ՇՈԳԵՆԱՒԱՔԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱ ՃՇ Ա. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ
Ն. ԲԱՓԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսելիայի և Գալատի ծխելիքանոցաբաղարներ Բանող
ԺԱՄԱՆԱԿ
Հոկտ. 25 Սիւրեասի Մարսիլիէն։
» 31 Մենկրէլի Անատոլու եղերքէն։
ՄԵԿՆՈՒՄ
Հոկտ. 26 Սիւրեասի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսսիսք։
Նոյմբ. 1 Մենկրէլի Մարսիլիա ուղղակի։
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւուղղեալ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՆՈՒ,
575 Թոփխանէ, քարափին վրա

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆԴ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՔԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլ և Աբերտիլէ գիշերամուտ շոգենաւերը

Անուն	Թոնոյ	Անուն	Թոնոյ
Վիրգոզիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմենիան	10500	Էմիրզիան	3500
Բէլգրիան	10500	Արդիան	3000
Լանքաստրիան	9000	Աստերիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ֆօրթնան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ազգաշրին	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Տալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վալօնիան	3700	Օրօրդո	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Տապիան	3500		

Ապրանքի տեսերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց կրնականը զրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ.
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1
Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՔԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլ, Գլասգոյ, Մինչեսթրանի և Մէ- Մոսի միջև շոգենաւերը

Անուն	Թոնոյ	Անուն	
Բիմսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսպրիս	2250
Թեանդրուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուզբէք խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Աբդիլ Ագայի Խան

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ՞Ռ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ
396 ՄԵՆ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եամանի գաւեզբոսան վրայ յուրէք, հին Զողոտիկեանց դիմաց)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատատասիկ ցուցած ակռաներն դիմանալի կը լեցնեն. ցաւազրկիչներ և քաղցրացած վիրաբուժական պատրաստներ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գինի ինչպիսին ըլլա ոսկիէ, ծանրոյնէն, և ապա արծաթոնէն երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թրմբերեցուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ արգանդներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց.Դ. Ամերիկ. սով. համաձայն ձմեռները կերակի օրերն ալ, (Փետ- 15-ը)ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Փետ- 15-ը էնտեր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գաղթականներ կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Ամ- 1 Խրիմեան փողոց։

LONDON & LANCASHIRE FIRE
ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ԱՄՕԼԴԷՐ ՔԻՆՔԷՆ
Հերգի Խան, Թիւ 2—3, Վրէզոս փողոց, Ղալաթիա
Ազնուական Ընկերութիւն մը է սա, իր առատաձեռնութեամբ, հոգատարութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։
ԹԷՈՖԻԼ ԹԻՆՏՈՐ ՍԹԵՓԱՆՈՒ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՔ
Ընդարձակ Հելլէ, Կ. Գալատայ և Օրթաքոյ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Ձգտողդ	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանոս	1069	Գոմմ	1497	Կոզզ	1011	Մալմօ	724	Բօզարիս	1862
Այէքթօ	3607	Գոնկոս	2906	Կրօնտոս	1695	Մարէնկոս	2273	Սաբֆօ	1113
Անմէլտ	1541	Գորսոս	895	Լիբրօ	775	Մարգէլլս	3709	Ցիրքիս	1735
Արիստոս	2377	Տիտոս	4311	Լիտալկոս	1581	Միքսատս	3557	Միլվիս	1193
Պասսանոս	1823	Տօմինոս	937	Լինտու	3720	Միլոս	1037	Սրէրոս	1200
Պորտինոս	1264	Տուրս	2383	Լորպոնիս	3600	Մանդէպպէս	1735	Թասսոս	1328
Պրոսվ	1076	Տրաբզ	1713	Լուսիպէր	596	Մուրիլս	2419	Թ. Ուիսքն	1546
Պրինս	841	Տինամմ	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Բօքիս	3827
Պրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտաս	5540	Օհիս	4100	Բօլէտս	1470
Գէյրս	1671	Էլտրաստ	1520	Ֆիւնս	1080	Ինքարիս	4036	Բօրքիտս	487
Գալիբաս	1337	Էշազզ	1481	Գէլէս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2499
Գամէզ	1214	Ֆիտս	954	Քօլրինս	2807	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազզ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնս	1700	Բօլս	510	Վօլս	1289
Ձիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիրպիս	2229	Վօլթուրնս	2396
Սիսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոնս	2272	Բիրմանիա	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիվորնս	1643	[illegible]	1613	Յլրս	1200
Գոլօրատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բօմէս	1789		

Տուրս շոգենաւը, Նաւապետ Բէյմ, ընդհանուր վաճառքով Հելլէն հոս հասած է։ Մէկտասս շոգենաւը, Նաւապետ Պոյդ, ընդհանուր վաճառքով Հելլէն մեկնած է ամսոյս 10ին և 24ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակատար Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻԶՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւլէք խան. Ղալաթիա

ԱԼԱԵՌԻՆՏԷՆ ՔԼՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ			ԿԱՑԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ			
Կառախումբ				Կառախումբ			
Թ. 324 խառն Առտու.		Թ. 326 խառն Իրկն.		Թ. 323 խառն Առտ.		Թ. 325 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
1	5	11	40	մկն. Աստուեղ ժմ.	12	30	11 5
1	25	12	—	ժմ. Քէօթահեա մկն.	12	10	10 45

ԻՍԿԻԽԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիխտարէն Կամաքլ	Կամաքլէն Իսկիխտար
— — 6 50 Պէշիկ.	— — 7 40 Պշկ.
— — 7 35 Պէշիկ.	— — 8 20
1 — Պէշիք. 8 50	— — 9 —
1 30 9 35	— — 9 40
2 — 9 45 Ֆէրպ.	1 50 10 15 Գգկէ
2 30 10 15 Պէշիկ.	2 25 10 30 Ֆէրպ
3 — 10 35 Գգ.Ֆպ.	3 — 10 40 Գգկ.
3 30 11 — Գգկ.	3 — 11
3 45 Ֆէրպ. 11 — Ֆէրպ.	3 35 Գապ. 11 25 Գգկ.
4 11 20	4 10 11 30 Ֆէրպ
4 30 12 —	4 30 Ֆէրպօթ 11 50
4 50	4 50 12 15
5 15 Ֆէրպ.	5 40 Պէշիկ.
5 25	5 45 Ֆէրպօթ
5 50 Պշիք.	6 15 Պշկ.
6 15 Պէշիկ.	7 — Գգկ.

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիխտարէն Կամաքլ	Կամաքլէն Իսկիխտար
— — 6 20 Պէպ.	— — 7 5 Պշք.
— — 6 50 Պշք,	— — 7 40 Պշք.
1 — 8 — Պշք.	1 — 8 20
1 30 8 45	1 35 9 —
2 — 9 30	2 20 9 40
2 45 9 45 Ֆէրպ.	2 35 Վոս փ 10 15
3 30 10 15	3 5 Գապ 10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ. 10 35	3 30 10 45
4 13 11 — Ֆէրպ.	4 — Ֆէրպօթ 11 20
4 45 11 10	4 45 11 30 Ֆէրպ.
5 15 Ֆէրպ. 11 45	5 30 11 45
5 25 12 —	5 30 Ֆէրպօթ 12 15
5 45 Պէշիկ.	6 15 Պէպէք

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 — Հարէմէն Պալատգ բացի Կիր.է)
4 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէն
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
2 30 Կամուրջէն Հարէմ Պալատգ բացի կիր.է
3 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Ցալատգ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Պալատգ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՍԿԻԽԻՏԱՐ ՄԻՐԲԷՆՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ

ԳԱՊԱՁԱԵՒ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՒԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԻ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիւտարէն Գապաձաշ Սիրբէճի
5 15 Իսկիւտարէն Սիրբէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրբէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրբէճի
4 30 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
5 45 Սիրբէճիէն Գապաձաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրբէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրբէճիէն Գպի.Իսկիւտար

Ծան.—Ցոր միգապատ եղած ատեն շոգենաւները դիմոց գտնուած տեղերը տեսնել մեր։

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատեղով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեմերսպուրգ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հաստոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ
Ղալաթիոյ գործակալ (Գլխաւոր Մասնաճիւղ)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՖՕՐ ՐԷԲԷԼ

Պահ պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մանաւանդ բրնձափոշի
La VELOUTINE
CHes FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻԼ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1898 Հոկտեմբեր 1էն սկսեալ մինչեւ յետոյ անորինուիլիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Նարգիլան եղբարց Կամաքլէն Նարգիլան եղբարց Կամաքլէն

Ժ. Վ.		Ժ. Ղ.	
1 —	Ենմ. Մէզզ. Պէօյր. Թրպ. Ենիր. Պօյմ. Բ.Հս. (Հիսարի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի	40	2 30 Պէշ. Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Բ.Հիս.Միրկ Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. 37
1 45	Ենմ. Մզպ. Պէօյր. Քրմ. Թրպ. Ենր Սթն. Մրկ. Բ. Հիսար պիտի հաղորդակցի	46	3 30 Գապ. Պշք. Գգկ- Օրթ. Պէլլ- Զէկ. Արնվ-Գնտ-Ա-Բ-Հս-Գկլ-Միրկ-Ենր-Բշպ-Պէյզզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 21
2 25	Բ. Ա. Գվ. Ենմ. Մզպ.Պէօր. Թրպ. Ենր. (Ենր. պիտի հաղորդակցի) Պէշիկ.	39	4 — Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Բ.Հս.Պօյմ. Սթն. Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենիր։ 34
2 45	Ենմ, Մզպ Պէօյր. Թրպ Պէյզ Բշպ. Զապ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ Պէշիր- ուրբաթները Վնք. Զնկ Պէլլ. Գուզկ	43	5 — Գապ.Պշք.Գգկ.Պէլլ.Զնկ.Արնվ.Վնր-Գանտ. Ա.Բ.Հս.Գնլճ.Զուպուզ,Բշպ.Պէյզ. 23
3 30	Ենմ- Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենր. Իսթ.Միր. Պօյ.Բ.Հիս Պէպէք (Պէպ պիտի հղորդակցի ուր. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	35	6 — Գապ.Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Բ.Հս. Մրպ. Ենր. Գէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ.Գվզ.Սեր 43
4 30	Ենմ. Մէզ.Պէօյ. Թրպ. Ենր. Սթն-Միրկ. Պօյմ Բ. Հիս. Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) ուր. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք	37	7 — Պշք. Օրթ. Պէլլ. Զէնկ. Արն.Գնտ. Բ.Հս. Պօյմ.Գնլ.Ենր. Պէլք • Թրպ. Մէզ. Պէօյ։ 18
5 45	Ենմ• Մզպ • Պէօյթ • Թարպ • Պէյզ • Ենր.Սթն.Գանլ.Պօյմ • Բ.Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	34	8 30 Պշք.Օրթ.Արնվ. Պէպ.Բ. Հիս.Միրկ.Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Եէնիմ. 32
7 —	Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ. Պէյզ. Ենր. Մրկ.Բ. Հս. Գէպ. Արն. Գրչ. Պէլլ. Օրթ Պէշիր. (Պէյզզզ Զիր-զաբ շոգ. հետ պիտի հաղ.)	21	9 20 Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արվ.Պէպ. Բ.Հիս. ուր. Միրկ. Ենր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. 37
8 10	Ա.Բ. Գվ. Ենմ. Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենր.Սթն. Պօյ.Բ. Հիս.Պէպ. Արն. Գրչ.Օրթ. Պէշկ•	43	10 — Ենիր. Թրպ. Պ ! լբ. Մէզ. Ենիմ. Ա. Բ. Գավազ բացի ուրբաթէ 40
10 15	Ենմ. Մզպ. Պէօյ• Թրպ. Ենր• Մրկ•Բ.Հ. Պէպ.Արն. Սրթ.Պշք•	32	10 5 Պէշք. Օրթ • Գրչ.Արն • Պէ ս. Բ.Հս. Պօյմ. Միրկ.Սթն.Ենր. Թրպ. Պէօյթ.Մզպ.Ենմ. 46
	Ենիկէօղլի Կամաքլ Նէնոզ շոգենաւ		10 45 Պ՝ ս. Բ.Հս. Պօյ . Մրկ, Սթն, Ենր, Թրպ, Քրմպ. Պյթ. Մ.զպ. Ենմ. 43
1 20	Ենր. Մրկ. Պօյմ Բ.Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	21	11 30 Ենր.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենիմ. (Ենր.է Պէյզ. զաբզոր շոգ. հետ հաղորդակցեալով 28
3 10	Ենր. Սթն. Մրկ. Պօյմ. Բ.Հ. Պէպ.Արն.Գրչ. Օրթ. Պշք.	18	11 40 Պէպ.Բ.Հիս.Պօյմ.Միրկ. Սթն. Ենր. 21
	Գիւղէն Կամաքլ Նէնոզ շոգենաւ		Կամաքլէն Պէպէք Երթեւեկող շոգենաւերու ժամերը
1 —	Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշք.	21	3 50 Ռումելի Պէպէք բացի ուրբաթէ 46
1 45	Բ. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշք.	21	4 45 Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ 20
2 30	Բ.Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օ. Թ. Պէշք.Գպ.	34	10 35 Պշք. Օր. Գրչ.Արն. Վնր. Դանտ, Ա. Բ. Հի ար Գնլ. Մրկ. Ենր, Բշպ. Պէյզզզ բացի ուրբաթէ 23
3 5	Պէպ • Արն • Գրչ • Օրթ • Պէշ •	20	
3 40	Պէպ. Արն• Գչ. Օթ. Պշք•	18	
4 30	Պէպ. Արն.Գուլ.Օրթ.Պէշ.Գպ. բացի ուր.	46	11 15 Գապ.Պշք. Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Բ.Հ. Պօյմ. Ենր. 8
5 30	Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պոք. բացի ուր.է	20	
10 5	Բ.Հիս• ուղղակի կամուրջ բացի ուր•	37	11 45 Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն. Գնտ-Ա- Հս. 20
	Ասիական Եղբարց Կամաքլ Նէնոզ շոգենաւ		12 15 Պշք.Օրթ.Գրչ.Արնվ.Պէպէք. 32
1 —	Գնլ- Զնկ- Պէլլ• Իզկ- Իսկ.	37	Կամաքլէն Ասիական Եղբարց Երթեւեկող շոգենաւերու ժամերը
1 —	Պէյզ-Բշպ.Զապ-Գանլ-Ա-Հիս-Գնտ- Վանն. Ուրբ. Զնկ- Պէյլ- Գգկ- Պէշ.	23	2 15 Պշք • Պէյլ. Զնկ • Պէպէք 50
1 35	Պէպ. Վնք- Զնկ- Պէյլ- Գգկ- Պշք- բացի Ուրբաթէ	32	3 — Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զէնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ. Գնլճ. Զապ• Բշպ. Պէյզզզ ուրբաթ օրերը 2 45ին Թրպ. Պէօյթ. Մզպ. 40
1 45	Պէյզ. Բշպ. Ենր. Զապ. Գնլ. Պօյմ • Բ. Ա. Հիսար Գնտ • Վնք • Զէն • Պէյլ.Գուզ-Պէշ-	41	3 15 Ուղղակի Գանտլիլի բացի ուրբաթէ 32
2 15	Ա.Հիս. Գնտ. Վնք. Զնկ• Պէյլ. Գգկ• Պշք•	44	4 5 Ուղղակի Զէնկէլէքէշ բացի ուրբաթէ 44
3 15	Պէյզ• Բշպ• Զապ• Գանլ, Ա. Հիս• Գնտ• Պշք• պիտի հաղորդակցի ուրբաթ օրերը Վնք. Զէնկ• Պէյլ• Գգկ• Պէշ.	43	4 35 Պշք• Օրթ• Պէյլ• Զնկ• Վնք. ուրբ 4 15 39
3 45	Գնտ- Վնք • Զնկ • Պէյլ• Գգկմ • Պշք. բացի ուրբաթէ	32	4 45 Պշք• Գգկ• Պէյլ• Զնկ• Վնք•Գնտ• Ա.Հիս• Գնլճ. Զապ. Բշպ• Պէյզ. 20
4 30	Զնկ, Պէյլ• Գգկ• Իսկ. բացի ուրբաթէ	44	9 30 Պշք•Գգկ•Պէյլ• Զէնկ• Վանթ•Գնտ• Ուրբ• օրերը 20 վայրկեան վերջը Վնք. 38
4 45	Պէյզ.Բշպ.Զապ•Գնլճ.Ա.Հս.Գնտ. (Վնք.էն կը հաղորդակցի) Ուրբաթները 4 45 Մզպ. Պէօյթ- Թրպ• Զնկ• Պէյլ• Գուզ• Պշք.	4	10 15 Իս, Գուզկ• (բացի ուրբաթէ) 42
5 30	Վան• Զէնկ. Պէյլ. Գգկ. Պէշ. ուրբ• 5ին	39	10 20 Պէշք• Գնտ• Ա.Հս•Գնլ• Զապ•Բշպ• Պէյզ• Մէզ• Բ.Ա. Գավազներ բացի ուրբաթէ 39
7 30	Պէյք. Բշպ. Ենր. Գնլճ. Մրկ• Բ. Ա- Հիս-Գ՝տ• Գէպ. Արն. Զնկ-Պէյլ- Օրթ. Գգկ-Գրչ. հինգշաբթի օրերը Օրթ.Պշք. հաճդիպելէ զատ Իսկիւտար ալ պիտի հանդիպի 2		10 30 Պշք• Գգկ•Պէյլ• Զէնկ• Վանթ•Գնտ• Ուրբ• օրերը 20 վայրկեան վերջը Վնք. 38
9 —	Մէզ.Պէօյթ-Թրպ-Պէյզ•Բշպ.Զապզ.Գնլ.Ա.Հ. Գնտ• Վն. Զնկ• Պէյլ• Գգկ. Իսկ.	18	10 35 Գգկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր•է 42
10 15	Պէյզ- Ենր-Գնլճ- Ա.Հիս• Զնկ- Պէյլ.Գրչ.	20	11 — Գգկ.էն » » » » 21
10 10	Գնտ. Արնվ.էն ուղ.կամուրջ բացի ուր•	28	11 — Վնրէն » » ուրաթ օրերը 10 30ին Սրնվ- պիտի հանդիպի 34
10 35	Գգկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր•է	42	
11 —	Գգկ.էն » » » »	21	
11 —	Վնրէն » » ուրաթ օրերը 10 30ին Սրնվ- պիտի հանդիպի	34	

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԲԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ
Ֆնոբլոնեան դիւրաց
Գարդ, 16, Գուլիսա ատ գ'Ի՝ թալիէն. 1, 3, 5- Լը Բելթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845ին հիմնուած է Գր
Ապահովագրեալներու վճար. 1 Մէկ— 123,000000
1895ի տարեվերջին
Ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000
Հաստոյթ 196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 661,000000
1896 յունուար 1
Ուսանող եւ անշարժ կալ. յիւրոպա 40,00000
Ֆաուեիալ գրամագլուխ 124,00000
Արդի ապահովագրութիւնք Մէկ— 121,00000
Ցինվերլոյան ապահովագիր
Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագիրներու փիրագարձմամբ՝ ի դէպ մահու
Գայմանագրութեան նոր եղանակ սկսեալ Առաջին տարուէն լրացնելուն պէս ԱՐԱՆՑ ՎԵՐԱԳԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.
Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութիւնէն փոխառութիւններու որոց գումարը ընդհանրապէս է ապահովագրին մէջ։ Աւելի բնդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնին ի Թուրքիա
188 Ճ. ՌԻ. ՀՈՒՐՄՈՒԶ ԵՒ ԸՆԿ.
Գալաթիա ազ. Վ. խան. Ղալաթիա

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ՍՈՒԼԻՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք
Գշ. 13/25 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 14 26 Իզմիր, Բիրէ, Ալեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ հաղորդակցելով Ալեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Բիրոս)։
Եշ. 15/27 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 15/27 Մնէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օնտու, Կիրասուն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 16,23 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 562

ԿՈՒՆԱՐԴ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ոչ-ոչ-ոչ նիւս-ոչ-ոչ նիւ-ոչ Լիվերբուլ և Ամերիկեան գծեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7748	Գոմերիա	4581
Եղրոսբրիա	7748	Սամարիա	3574
Էրբվիա	7394	Մարաթոն	2405
Ուրանիա	7268	Ադրիա	2393
Բավարիա	5587	Մարակոսա	2166
Ոչ Ֆարոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	1809	Բալտիրա	2144
Դիանա	4557	Թրինիատա	1896
Ալբերտ	2143	Մորոքքո	1855
Աթենա	1876	Փամբանիա	12950
Հերքուլես	1514	Լուբանիա	12950
Ֆազարնիա	4843		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսանտրա խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

Արտօնատէր ՀԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (63)

ԷՄԻԼ ՈՒԻԶՊՈՒՌ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Ա.

ԵՐԿՈՒ ՄԱՐԴԻԿՆԵՐԸ

—Անոնց միջոցաւ աւելի հաւանականութիւն կայ զայն գտնելու, ըսաւ ինքնիրեն, վասն զի անհնար է որ արուարձանը չերթայ։ Այն նամակը Պ. Տարթիկի գրողը չկրնար ապրիլիս մ'ըլլալ։

Երկրորդ անգամ դնաց դռնապանին։

—Քիչ մ'առաջ եկող պարոնն է, ըսաւ դռնապանն իր կնոջը, որ Պ. Տէշարմի մեկնելէն ետեւ վերադարձած էր։

—Էյ, տեսա՞ք զինքը, հարցուց դռնապանը։

—Դժբաղդաբար ո՛չ. Պ. Տարթիկի քովէն եկեր է։

—Ի՞նչ կ'ըսէք, գոչեց բարեմիտ կինը, ուրեմն աւելի լաւ տեղ մը գաեր է։

—Այնպէս պէտք է եղած ըլլայ, ըսաւ երիկը։

—Եւ ալ կ'ուզէի որ այդպէս ըլլար, ըսաւ Պ. Տէշարմ։ Բայց որովհետեւ չկրցի բնակարանը գտնել, մտածեցի որ թերեւս արուարձանին գործաւորներն, որոց զաւակը կը համարուի, գիտեն և կրնան